

marec 2015

novinky z radnice

život a kultúra trnavy

mesto trnava ■ ročník XXVI ■ číslo 2 ■ nepredajné!

foto: Blažej Víttek

Pavol Tomašovič

Chýbajúca Agora

V prvých mesiacoch tohto roka dominovali v slovenských médiách dve témy. Teroristický útok v Paríži a referendum na Slovensku. Obidva problémy a spôsob ich riešenia ukázali pretrvávajúce tendencie čiernobieleho videnia sveta a našu nepripravenosť viesť kultivovanú diskusiu. Diskusiu, ktorá by nebola založená na presadzovaní jednostranného pohľadu, ale na počúvaní a hľadaní argumentov pre dorozumenie. Takýto dialóg predpokladá nielen odbornosť a nesenie zodpovednosti za veci spoločné, ale i nevyhnutný čas na premýšľanie o argumentoch iných. Tu vidím jeden z problémov našej takzvanéj demokracie. Chýbajúcu „agoru“, teda priestor a nevyhnutný čas na premýšľanie. Prvá demokracia v Grécku riešila princípy komunikácie a diskusie na Agore. Tam sa riešili spoločenské, nie osobné či individuálne, spory, na základe ktorých vznikala dohoda. V modernej spoločnosti sa predpokladalo, že týmto priestorom budú médiá. Už roky však vidíme, že táto predstava zlyháva. V trhovom priestore, v ktorom si médiá musia na seba zarobiť, kde sú aj verejnoprávne médiá vystavené prieskumom sledovateľnosti a politickým vplyvom, je predstava o hľadaní pravdy, o vyváženom či najširšom obraze sveta mylná. Nehovoriac o nevyhnutnom čase, v printovom médiu o priestore, ktorý je pre pochopenie situácie nutný. V každom médiu sú čas i priestor drahé. Často vopred zaplatené. Tento rozpor sa pre nás divákov snažia médiá vyriešiť tým, že poskytnú vyvážený priestor obidvom sporiacim sa stranám. No tam, kde ide o čas, respektíve o priestor, sa do zhutneného obsahu vždy zmestí iba pena, teda to, čo možno zviditeľniť. Podstata, ktorá sa odkrýva v oveľa dlhšom časovom horizonte, pritom uniká. Ešte väčším problémom však je, ak človek nestojí ani na bielej, ani na čiernej strane. Nie kvôli alibizmu, ale na základe porozumenia životu, ktorý je predsa oveľa pestrejší a zložitejší než dva zjednodušené spôsoby videnia. Postoj, ktorý sa nestotožňuje s presadzovaním jednoduchých interpretácií, tak zväčša priestor nemá. Zostáva ticho a v danom systéme akoby neexistoval. V spomínaných prípadoch, útok v Paríži a referendum na Slovensku, nastal podobný scenár. Napriek aj premýšľajúcim úvahám a príspevkom prevládlo dominujúce rozdelenie – za alebo proti. Je dôležité odsúdiť násilie a nenávisť, ale ešte dôležitejšie je pomenovať ich zdroje – nerešpektovanie hodnôt iných a presadzovanie vlastného videnia slobody. Ak budeme naďalej postupovať a myslieť iba v dvoch alternatívach, mám obavu, že postupne nebude čo chrániť. Sloboda je totiž možná len v spoločenstve ľudí. Ak sa pre naše pravdy v mene slobody budeme naďalej zosmiešňovať, znevažovať, ignorovať základy kultúry či strieľať po sebe, tak sloboda zostane len slovom, muníciou proti iným. Roztrhanou zástavou na hrobch mŕtvych.

NOVINKY Z RADNICE

– mesačník mesta Trnavy

Vydavateľ: Mesto Trnava

IČO: 00313114

Evidenčné číslo: EV 2899/09

Náklad 5 000 ks

Šéfredaktor: Ing. Pavol Tomašovič

Redaktorka: Elena Ursinyová

Redakcia: Radnica, Hlavná 1,
917 71 Trnava

Číslo telefónu: 033/32 36 344

E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk

elena.ursinyova@trnava.sk

Grafická úprava: Andrej Grossmann

Tlač: ŠOPA PRINT

Bratislava, Škultétyho 1

.....
Novinky z radnice nájdete

aj na nvr.trnava.sk

(red)

Udelené boli ocenenia mesta Trnavy

Návrhy na udelenie ocenení mesta Trnavy významným jednotlivcom za rok 2014 schválili poslanci mestského zastupiteľstva na svojom 1. riadnom zasadnutí 17. februára 2015. Slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva spojené s odovzdávaním ocenení sa uskutočnilo tradične v prvú marcovú nedeľu – 1. marca v sále Marianum na Hollého ulici v Trnave.

Čestné občianstvo mesta Trnavy bolo udelené Jozefovi Adamcovi za výnimočnú reprezentáciu mesta Trnavy, prvému primátorovi mesta Trnavy Ing. Imrichovi Borbélymu za jeho prínos pri obnove samosprávy a doc. MUDr. Eugenovi Kurillovi, CSc., in memoriam za vynikajúce výsledky v oblasti stomatológie.

Nositeľom Ceny mesta Trnavy sa stali Mgr. Marián Rozložník za rozvoj športových aktivít v Trnave a ThDr. Alojz Lackovič, PhD., za zveľaďovanie mestskej časti a pastoračno-spoločenskú činnosť.

Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnavy dostal Dr. h. c. prof. Dr. Ing. Oliver Moravčík za rozvoj univerzitného vzdelávania v Trnave.

■ Jozef Adamec

Narodil sa 26. februára 1942 vo Vrbovom, bol mimoriadne úspešným futbalistom, reprezentantom i trénerom. Svoje skúsenosti odovzdával ďalej, venoval sa mládeži. Zodpovedný prístup k svojmu mestu prejavoval i ako poslanec mestského zastupiteľstva. Medzi jeho najväčšie úspechy patria Majstrovstvá sveta 1962 v Chile – 2. miesto, MS 1970 v Mexiku, titul majstra ČSSR – 1962, 1963 – Dukla Praha, 1968, 1969, 1971, 1972, 1973 – Spartak Trnava, semifinále PEM 1969, víťaz SEP 1967, najlepší strelca ligy – 1967, 1968, 1970, 1971. Sedemkrát bol zaradený medzi desať najlepších futbalistov ČSSR, štyrikrát získal Československý pohár, ocenenia: 1967, 1968, 1970, 1971 – Pohár práce pre najlepšieho strelca ligy. V an-

kete Futbalista storočia skončil na 2. mieste, v roku 2005 získal Strieborný odznak Slovenského futbalového zväzu. Na svojom konte má 383 zápasov v lige, 44 zápasov v reprezentácii, 170 gólov. Ako prvý hráč na svete strelil 23. júna 1968 v Brazílii 3 góly.

■ Ing. Imrich Borbély

Narodil sa 30. augusta 1952. Pred dvadsiatimi piatimi rokmi sa stal zakladateľom novovzniknutej samosprávy. Vypracoval organizačnú štruktúru mestského úradu a všetky základné právne a organizačné normy potrebné na fungovanie mestskej samosprávy. Načrtol víziu ďalšieho smerovania mesta a zadal vypracovanie jeho nového územného plánu s dôrazom na zachovanie a obnovu historickej časti Trnavy. Zaviedol grantový systém na podporu spoločenských, kultúrnych a športových aktivít, založil mestskú políciu a inicioval vytvorenie spoločných hliadok mestskej a štátnej polície. Počas jeho volebného obdobia bolo znovu postavené súsošie Najsvätejšej Trojice a dokončená výstavba dlhodobého rozostavaných objektov – zimného štadióna, Základnej školy V jame, kúpaliska Castiglione.

V oblasti kultúry sa významnou mierou podieľal na obnovení Trnavskej univerzity a na jej zachovaní, na založení hudobného festivalu Dobrofest – Trnava, Trienále plagátu Trnava a stretnutia významných rodákov pod názvom Trnavské dni. V oblasti športu bol zakladateľom memoriiálu Milana Hudeca a futbalového turnaja štátnych a mestských

polícií O pohár primátora. Obnovil družobné styky s talianskym mestom Casale-Monferrato, maďarským Szombathely a českým mestom Břeclav. Podieľal sa na vzniku medzinárodného projektu pomoci mestu Grenada v Nikaragve. Zaslúžil sa o založenie prvej mestskej záchytnej stanice na Slovensku po zrušení všetkých štátnych záchytných staníc. Dal vysadiť zelený pás za sídliskom Družba. Bol zakladajúcim členom a prvým prezidentom Klubu primátorov Slovenska.

■ doc. MUDr. Eugen Kurill, CSc.

Narodil sa 6. júla 1927 v Trnave, detstvo prežil na Františkánskej ulici. Po štúdiách pracoval na rôznych oddeleniach nemocnice v Trnave, odkiaľ odišiel kvôli ďalšiemu rozvoju do Bratislavy. Neskôr zastával funkciu prednostu 1. stomatologickej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského na Heydukovej ulici v Bratislave. Bol zakladateľom odboru špeciálna stomatológia, vedúcim predstaviteľom maxilofaciálnych chirurgov pre východnú Európu, autorom mnohých odborných publikácií. Podal 12 realizovaných a odmenených zlepšovacích návrhov operačných pomôcok a nástrojov. Zaviedol 6 vlastných operačných a terapeutických postupov, ktoré sa v medicínskej praxi označujú jeho priezviskom. Docent Kurill bol skvelý odborník, nadšený lekár, bezvýhradne oddaný pomáhať trpiacim pacientom. Zomrel 15. januára 2013 v Bratislave. Pochovaný je na Novom cintoríne na Ulici Terézie Vansovej v Trnave.

■ **Dr. h. c. prof. Dr. Ing. Oliver Moravčík**

Narodil sa 15. novembra 1952 v Malých Levároch. Je medzinárodne uznávanou autoritou v aplikovanej informatike a automatizácii v priemysle, tri zahraničné technické univerzity mu udelili titul Dr. h. c. Ako špičkový, svetovo uznávaný odborník vedie odbornú sekciu na vedeckých svetových kongresoch. V rokoch 1992 – 1999 pôsobil ako vedúci katedry MTF STU so sídlom v Trnave, v rokoch 1993 – 1998 bol predsedom Akademického senátu Materiálovo-technologickej fakulty, v rokoch 1999 – 2006 bol prodekanom, od 2006 do roku 2014 dekanom. Významne prispel k budovaniu a rozvoju fakulty, počas jeho pôsobenia sa začal budovať Univerzitný vedecký park Campus MTF STU v Trnave na Bottovej ulici,

ktorý dostane Trnavu na mapu svetových pracovísk. Fakultná výskumná a vývojová základňa sa vďaka tomu stáva jednou z najzaujímavejších a najmodernejších v stredoeurópskom regióne.

■ **Mgr. Marian Rozložník**

Narodil sa 3. augusta 1954. Ako predseda sídliskovej TJ Elán Trnava usporadúva každoročne turnaj vo volejbale zmiešaných družstiev za medzinárodnej účasti družstiev Nevijano z Talianska a Trnava pri Zlíne z Českej republiky. Je predsedom organizácie štábu najstaršej trnavskej cyklistickej akcie – nonstop jazdy cykloturistov Trnava – Rysy, ktorá v roku 2014 oslávila 40. výročie. Podieľal sa na organizácii medzinárodného turnaja dorastencov vo futbale ako tlmočník družstva z družobného

mesta Szombathely. Organizuje stolnotenisové turnaje na sídlisku Linčianska i v rámci celého mesta v školskej telocvični Základnej školy na Limbovej ulici.

■ **ThDr. Alojz Lackovič, PhD.**

Narodil sa 6. júla 1947 v Trakoviciach. Od 1. augusta 2009 spravuje farnosť Modranka. Zveľadil a vykonal úpravy na kostole i kaplnke, zrenovoval veže kostola, zabezpečil opravu havarijného stavu organa. V Roku viery a sv. Cyrila a Metoda v ich sviatok bolo odhalené a požehnané nové súsošie sv. solúnskych bratov. Začal novú tradíciu púť v Modranke. Spolupracuje so súbormi pôsobiacimi v tejto mestskej časti a vytvára im podmienky na činnosť, venuje sa pastoračnej starostlivosti o futbalový oddiel Spartak Trnava. ■

(red) foto: J. Gmitterová

Mesto Trnava sa opäť pripravuje na možnosť získania financií z Európskej únie .....

Mesto Trnava sa aj v novom programovom období európskych štrukturálnych a investičných fondov na roky 2014 – 2020 pokúsi spolufinancovať niektoré projektové zámery s podporou Európskej únie.

Znenie všetkých operačných programov podporujúcich aktivitu v oblastiach životného prostredia, regionálneho rozvoja, dopravy, školstva, zdravotníctva, kultúry i informatizácie spoločnosti schválila Európska komisia už koncom roka 2014. Mesto Trnava realizovalo viacero väčších či menších projektov s finančnou podporou dotačných systémov v rámci SR alebo Európskej únie už v programovom období rokov 2007 – 2013, keď získalo granty v celkovom

V rámci projektu Spoznajme naše mestá – Trnava a Břeclav, ktorého cieľom je podporiť zážitkovú turistiku medzi našimi partnerskými mestami, sa uskutočnila rekonštrukcia veže mestského opevnenia medzi Jerichovou a Hornopotočnou, ktorá sa stane súčasťou turistického okruhu historickým centrom. V októbri 2014 navštívili naše mesto prví hostia z Břeclavi.

objeme 16,47 mil. eur, z čoho 15,92 mil. eur predstavovala pomoc z európskych fondov. Na financovanie konkrétnych projektov prostredníctvom dotácií ministerstiev, štátnych dotačných fondov a nadácií v rámci Slovenskej republiky pribudlo do mest-

ského rozpočtu vyše 557 tisíc eur, z vlastných zdrojov prispela radnica sumou 3,82 mil. eur. Najväčšou investíciou mesta v danom období bol projekt výstavby Mestského priemyselného a technologického parku, ktorý EÚ podporila sumou 6,93 mil.

(red), foto: (lš)

Začne sa rekonštrukcia mosta pri Bernolákovej bráne

Už čoskoro, začiatkom apríla, sa začne rekonštrukcia mostu na Radlinského ulici pri Bernolákovej bráne. Potrvá približne dve-stoštyridsať dní a vyžiada si aj dopravné obmedzenia. Pre chodcov však bude most priechodný počas celého obdobia výstavby.

Dôvodom na rozhodnutie mestskej samosprávy pustiť sa do technicky náročnej rekonštrukcie mosta, ktorý je súčasťou dôležitej dopravnej tepny a zároveň vstupom do mestskej pamiatkovej rezervácie, bol jeho zlý technický stav. V skutočnosti vlastne ide o dva mosty s rôznou dobou vzniku a rôznou konštrukciou – jeden pod cestnou komunikáciou, druhý pod chodníkom. Projekt rekonštrukcie z roku 2013 zohľadnil zámer mesta rozšíriť mostné teleso o ďalší jazdný pruh, aby bol most, ktorý je zároveň vstupom do centrálnej mestskej zóny, priepustnejší aj pre autobusovú dopravu s turistami. Pretože spracovateľ diagnostiky odporúčal most pod chodníkom zbúrať a nahradiť novým, projektové riešenie spočíva v nahradení oboch jestvujúcich mostov novou

jednotnou mostnou konštrukciou, ktorá spĺňa technické i šírkové parametre a umožní posun mostu tak, aby sa nemuseli prekladať samonosné vedenia inžinierskych sietí v existujúcich betónových kanáloch.

Na novom moste širokom 16,5 m budú tri jazdné pruhy a chodník. Zrekonštruovaná bude aj lávka pre peších, ktorá dostane novú dlažbu a zábradlie s rovnakým vzhľadom ako pri Knižnici Juraja Fándlyho. Nové verejné osvetlenie bude rovnaké ako osvetlenie Vajanského ulice.

Na rekonštrukciu mosta na Radlinského ulici získalo Mesto Trnava dotáciu z rezervného fondu vlády Slovenskej republiky vo výške 500 000 eur, celková suma na tento účel v rozpočte mesta je 800 000 eur. ■

eur. Mestský priemyselný a technologický park je súčasťou areálu TTIP-Trnava Industrial Park (www.ttip.sk).

Prehľad projektov a grantov Mesta Trnavy nájdete na webovom sídle www.trnava.sk v časti Užitocné informácie. ■

Pod'akovanie

Mesto Trnava ďakuje všetkým, ktorí prispeli k úspešnému priebehu 20. reprezentačného plesu Mesta Trnavy a zároveň podporili jeho charitatívnu myšlienku.

.A.S.A. Trnava, spol. s r. o.
 CESTY NITRA, a. s.
 CORA GEO, s. r. o.
 CS, s. r. o.
 Coop Jednota Trnava, spotrebné družstvo
 Československá obchodná banka, a. s.
 KLARTEC, spol. s r. o.
 Orange Slovensko, a. s.
 PCA Slovakia, s. r. o.
 Privatbanka, a. s.
 Respect Slovakia, s. r. o.
 RIGSTAV, spol. s r. o.
 SAD Trnava, a. s.
 Samsung Display Slovakia, s. r. o.
 Siemens, s. r. o.
 Trnavská teplárenská, a. s.
 TT – KOMFORT, s. r. o.
 Univerzita sv. Cyrila a Metoda VÚJE, a. s.
 WOFIS

Výťažok z plesu vo výške 4 400 eur v apríli slávnostne odovzdá primátor Peter Bročka v reprezentačných priestoroch trnavskej radnice zástupcom organizácií, špeciálnych škôl a občianskych združení, ktoré sa venujú ťažko telesne a mentálne hendikepovaným deťom, mládeži a dospelým.

(eu) Revitalizácia parku a galérie na Námestí SNP

Začínajú sa práce na revitalizácii parku za pamätníkom generála Milana Rastislava Štefánika a priľahlého verejného priestoru medzi Evanjelickým kostolom a Hospodárskou ulicou. Napriek tomu, že po elektronickej aukcii na výber dodávateľa uchádzači na prvom aj druhom mieste nepristúpili k podpisu zmluvy a práce sa preto nemohli začať v avizovanom jesennom termíne, ich ukončenie sa predpokladá podľa pôvodných predstáv mesta už koncom mája tohto roku.

Ako sme už informovali čitateľov v minuloročnom augustovom vydaní, úmyslom mestskej samosprávy je nadviazať na Univerzitný parčík, revitalizáciu Univerzitného námestia a obnovu pešej zóny tak, aby v centre mesta postupne vznikla súvislá prechádzková trasa s ostrovmi zelene a miestami na oddych.

Dôvodom na rekonštrukciu parku je však aj zlý stav jestvujúcej zelene. S rastúcou frekvenciou pohybu chodcov na trase k železničnej a autobusovej stanici je spojená devastácia trávnatých plôch vyšliapávaním ďalších chodníkov. Nové chodníky sa preto lepšie prispôbia prirodzenému smeru pohybu chodcov. Počíta sa aj s novou úpravou cyklistického chodníka. Na miestach, kde sa budú oba chodníky dotýkať alebo križovať, budú vyznačené vodiace, varovné a signálne pásy z dlažby pre nevidiacich a slabozrakých. Obnovu nutne potrebujú aj kroviny a stromy, v minulosti sporadicky udržiavané nevhodným rezom. Následkom týchto poranení sú ich koruny nevyvážené a presychajú. Príčinou zlého zdravotného stavu pagaštanov je aj vysoké zasypanie koreňového systému v minulosti pri prekrývaní pôvodného vodného toku Trnávky. Park preto akútne vyžaduje obnovu nosnej kostrovej aleje, rekonštrukciu trávnikov a doplnenie atraktívneho kvitnúceho podrastu.

Kroviny, ktoré majú schopnosť regenerovať, budú ošetrované, poškodené stromy bez perspektívy dlhodobého prežitia budú postupne nahradené novými odrastenými stromami. V prvej fáze by tu malo pribudnúť dvanásť nových

pagaštanov pletových, v druhej fáze sa počíta s vysadením ďalších deviatich väčších pagaštanov. Uvažuje sa aj o presadení tamojších hortenzií s obohatením pôdy o rašelinu, v ktorej by sa im malo lepšie dariť.

Nová výsadba trvaliek a krov má symbolicky pripomínať bývalý tok riečky Trnávky, dnes skrytý v podzemí. Naznačí ho zvlňnený pás tmavého živého plota z tisu, obrúbený riečnymi okruhliakmi a pásmi trvaliek prevažne modrej a bielej farby. Medzi nimi budú postupne rozkviatať husté skupinky

nízkych krov a popínavých rastlín na konštrukcii tak, aby pripomínali vodnú penu. Úlohou nových zvýšených kvetinových záhonov pri Evanjelickom dome má byť zase pripomienka voľakedajších záhrad za hradbami.

Pamätník Milana Rastislava Štefánika bude osadený hlbšie do parku, aby pred ním vznikol veľkorysejší priestor. Nebudú chýbať ani nové lavičky s kovovou konštrukciou a plochou na sedenie z odolného dreva, nová drobná architektúra, cyklostojany, nový mobiliár a verejné osvetlenie. ■

(eu)

Diskusia o zimnej údržbe .....

Na stretnutí s občanmi Trnavy 11. februára na trnavskej radnici prezentovali Marek Jelenek z TT-Komfortu a Lucia Jakubčíková zo spoločnosti .A.S.A. Trnava systém zimnej údržby cestných komunikácií a chodníkov definovaný v operačnom pláne mestskej samosprávy. V následnej diskusii dostali priestor občania, ktorí formulovali svoje kritické postrehy, pripomienky a návrhy na zlepšenie.

Nespokojnosť vyjadrili napríklad s čistením a posypaním Trojičného námestia a pešej zóny počas snehovej kalamity v uplynulých dňoch alebo s údržbou parkovísk a príľahlých chodníkov na sídliskách. Diskusia potvrdila, že v niektorých prípadoch sa podieľa na nespokojnosti občanov so zimnou údržbou aj ich nedostatočná informovanosť o reálnych možnostiach používaných mechanizmov v teréne, o nedostupnosti niektorých lokalít vzhľadom na minimálnu šírku snehovej radlice 1,7 m, resp. o pôsobení posypových materiálov v konkrétnych poveternostných podmienkach a pri neprestávajúcom snežení. Zazneli aj pripomienky, že v susednom Rakúsku zvládajú zimnú údržbu lepšie ako my, a preto by sme si z nich mali vziať príklad. Protiargument kompetentných však poukázal na fakt, že rakúske mesto porovnateľné s Trnavou má na tieto účely desaťnásobne vyšší rozpočet. Niektorí diskutujúci následne uvažovali o znížení finančnej náročnosti údržby použitím účinnejšieho chemického postreku, vďaka ktorému by sa mohol znížiť aj počet nutných výjazdov. Proti týmto návrhom však stojí nielen vysoká cena takého postreku, ale aj nutnosť chrániť životné prostredie. „Roztápajúci sa sneh z ulíc odtieká do kanalizácie a odtiaľ do čističky odpadových vôd, ktorej slaná voda veľmi škodí. Ďalším dôvodom, pre ktorý sa snažíme eliminovať nadmerné solenie, je ochrana verejnej zelene,“ povedal Peter Novák z odboru dopravy

a komunálnych služieb mestského úradu. Hovorilo sa aj o možnosti odvážať zasolený sneh z ulíc, ale tento návrh sa zatiaľ ukázal ako nerealizovateľný, lebo v Trnave na tento účel nejestvuje žiadne bezpečné úložisko. Konštruktívnu pripomienku, že podľa príslušného všeobecne záväzného nariadenia mesta majú kontrolovať stav zimnej údržby nielen zamestnanci mesta a mestskí policajti, ale aj poslanci mestského zastupiteľstva, vyslovil poslanec MZ Jozef Čavojský: „Aj my, poslanci, musíme komunikovať s občanmi a s firmou vykonávajúcou údržbu, aby sme pomohli odstrániť nedostatky,“ zdôraznil. Podľa slov primátora Petra Bročku treba už v tomto roku hľadať možnosti ako zlepšiť zimnú údržbu a ako zlepšenia uplatniť v operačnom pláne na budúci rok. Do systému zimnej údržby chce operatívne zaradiť aj mestské parky, predovšetkým Bernolákov sad, Ružový park a ďalšie. „Musíme však vedieť povedať verejnosti, koľko nás stojí napríklad údržba počas jedného extrémneho zimného dňa a o koľko by to bolo drahšie, keby sme to robili napríklad tak ako v Rakúsku.“ Primátor na záver pripomenul, že diskusia sa týmto stretnutím nekončí, občania môžu naďalej posilať svoje otázky a pripomienky k systému zimnej údržby na kontakty uvedené na stránke mesta v sekcii Služby občanom – čistenie komunikácií alebo priamo na jeho facebookový profil. ■

Ľudia a udalosti .....

- **2. 3. 1940** – V Trnave sa narodil hudobný skladateľ, klavirista a pedagóg JURAJ BENEŠ, absolvent gymnázia v Trnave, prodekan Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU a dramaturg Opery SND v Bratislave (75. výročie).
- **2. 3. 1940** – V Trnave sa narodil vysokoškolský pedagóg a odborný publicista JOZEF MATÚŠ, rektor Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (75. narodeniny).
- **4. 3. 1815** – V Skalici sa narodil národný buditeľ, básnik, publicista a kňaz JÁN BLAHO, predseda Spolku sv. Vojtecha v Trnave (200. výročie).
- **4. 3. 1935** – V Špačinciach sa narodil hudobník, prvý slovenský dobrista a kapelník skupiny Carawell Western AUGUST BLEŠČÁK, spoluzakladateľ trnavského Dobrofestu a v rokoch 1995 – 96 jeho riaditeľ (80. výročie).
- **7. 3. 1910** – V Dolnom Štefanove sa narodil františkán, organista a vedúci spevokolu JÁN EFRÉM HOBLÍK, ktorý pôsobil v Trnave, kde mu r. 2005 bolo udelené Uznanie zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam (105. výročie).
- **10. 3. 1920** – V Trnave sa narodil boxer PAVOL BLESÁK, člen AC Jánošík Trnava, trojnásobný majster Slovenska a majster ČSR (95. výročie).
- **15. 3. 1615** – Uhorský kráľ MATEJ II. uzavrel v Trnave mierovú zmluvu s GABRIELOM BETLENOM (400. výročie).
- **15. 3. 1945** – V Trnave sa narodil divadelný a filmový herec KAROL ČÁLIK, sólista

(eu) foto R. Jalovec

Dokážeme separovaním predĺžiť životnosť skládky?....

Mesto Trnava dlhodobo udáva na Slovensku trend v odpadovom hospodárstve. Prispieva k tomu aj technologická linka na výrobu tuhého alternatívneho paliva z komunálneho a živnostenského odpadu, ktorú uviedlo mesto do prevádzky v roku 2012 v areáli spoločnosti .A.S.A. na Zavorskej ceste. Príjem mesta z predaja tohto paliva bol v minulom roku 50 tisíc eur, rovnaká suma sa predpokladá aj v tomto roku.

Nemenej dôležitý je fakt, že linka znižuje množstvo odpadu ukladaného na skládku a predlžuje jej životnosť minimálne o jeden rok. Podľa slov Petra Nováka z odboru dopravy a komunálnych služieb mestského úradu by sa však mohla predĺžiť životnosť skládky o niekoľko ďalších rokov, záleží to však aj od občanov Trnavy. „Ich environmentálne povedomie stále nie je také, aké by malo byť, aj keď využívame všetky prostriedky na propagáciu separovaného zberu. Keby všetci občania spolupracovali v tomto ohľade s mestom na sto percent, znížilo by sa množstvo zmesového odpadu minimálne o polovicu,“ hovorí Peter Novák a pripomína, že mesto Trnava ako prvé na Slovensku zaviedlo aj separovaný zber textilu. Napriek spomínaným rezervám treba konštatovať, že množstvo separovaných surovín sa v Trnave zvyšuje. Objem separovaného skla od roku 2010 stúpol z 359 ton na 574 ton v roku 2014, množstvo papiera stúplo z 861 ton v roku 2010

na 1315 ton v roku 2014 a množstvo separovaných plastov v rovnakom časovom období stúplo z 217 ton na 485 ton. Zisk mesta z predaja druhotných surovín tiež nie je zanedbateľný, ročne predstavuje približne 350 tisíc eur.

Trnavčania majú viacero možností zbaviť sa legálne aj nebezpečných odpadov z domácností ako sú napríklad žiarivky, opotrebované ropné produkty, jedlé tuky a oleje, autobatérie, obaly od farieb a chemikálií, lepidlá, živice, vyradené elektrické a elektronické zariadenia, nábytok, drobný stavebný odpad a biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad. Na tieto účely slúži šesť zberných dvorov na Sasinkovej, Tajovského, Andreja Kmeťa, Cukrovej, Bottovej a Priemyselnej ulici. Využívaním tejto bezplatnej služby občania pomôžu znížiť náklady mesta na odstraňovanie tzv. divokých skládok. Ich množstvo v minulom roku natolko stúplo, že v rámci aktualizácie rozpočtu mesta musela byť zvýšená suma na ich odstránenie zo 40 tisíc na 50 tisíc eur. ■

Ľudia a udalosti ....

spevohry Novej scény v Bratislave (70. narodeniny).

■ **16. 3. 1920** – V Trnave sa narodil basketbalista, reprezentačný tréner, telovýchovný pedagóg a športový funkcionár GUSTÁV HERRMANN, ktorého roku 2000 vyhlásili za najlepšieho slovenského basketbalového trénera 20. storočia (95. výročie).

■ **18. 3. 1615** – Mestská rada v Trnave potvrdila artikuly trnavských majstrov mäsiarov (400. výročie).

■ **18. 3. 1970** – Katedrála sv. Jána Krstiteľa v Trnave bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku (45. výročie).

■ **18. 3. 1910** – V Špačinciach sa narodil hudobný skladateľ, dirigent, saleziánsky pedagóg a kňaz JOZEF STREČANSKÝ, Čestný občan mesta Trnava in memoriam, ktorého pamiatku pripomína pamätná tabuľa na budove Arcibiskupského úradu (105. výročie).

■ **19. 3. 1925** – V Trnave vznikol futbalový športový klub Rapid Trnava (90. výročie).

■ **21. 3. 1665** – Ostrihomský kanonik JURAJ HAŠKO oznámil listom rektorovi Trnavskej univerzity, že ostrihomský arcibiskup zamietol jeho návrh zriadiť v Trnave aj katedru slovenčiny (350. výročie).

■ **23. 3. 1865** – V Trnave sa narodil právnik a odborný publicista VOJTECH BALKAY, autor viacerých prác o banskom práve (150. výročie).

■ **23. 3. 1925** – V Paríži sa narodil v Trnave pôsobiaci akademický sochár, maliar

Erika Juríková, Trnavská univerzita, Katedra klasických jazykov

Známi i neznámi autori historickej Trnavskej univerzity I.

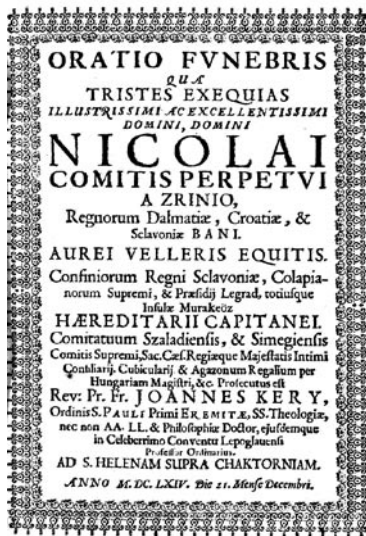
Ján Kéri, hviezda medzi rečníkmi

Trnavčania sú právom hrdí na to, že ich mesto poskytlo v časoch tureckých nepokojov útočisko obyvateľom a inštitúciám z oblastí, ktoré podľahli tureckej agresii. Okrem Ostrihomskej kapituly, ktorá v meste sídlila takmer 300 rokov, sa Trnava stala sídlom viacerých rehoľných spoločností. Jedným z nich boli paulíni, ktorých najmladší predstavený v dejinách rádu Ján Kéri sa v druhej polovici 17. storočia presadil na poli oslavnej spisby a jeho smútočné reči úspešne vychádzali okrem Viedne aj v trnavskej univerzitnej tlačiarni.

Kériho životné osudy a tvorba nie sú všeobecne známe, preto v krátkosti spomenieme základné biografické údaje. Narodil sa v roku 1638 a pochádzal z pôvodne protestantskej šľachtickej rodiny z dediny Kiarov, ktorá leží asi 20 km od Veľkého Krtiša, v Poiplí, blízko hraníc s Maďarskom. Dnes má táto obec asi 300 obyvateľov a po Kériovcoch sa tam nenachádza žiadna hmotná ani písomná pamiatka. Otec Jána Kériho bol strážcom uhorskej koruny, matkou bola Uršula Corborová. Pôvodne protestantská rodina konvertovala na katolícku vieru pod vplyvom arcibiskupa Juraja Sečeního.

Ján Kéri absolvoval stredoškolské štúdiá v Bratislave, neskôr študoval filozofiu vo Viedni, na nemecko-uhorskom kolégiu v Ríme a teológiu na Trnavskej univerzite. Za možnosť študovať v Ríme vďačil okrem svojich schopností hlavne podpore cisára Leopolda I. a kardinála Františka Barberina. Podľa historika pavlínskeho rádu Emila Kisbána by sa mu bez ich pomoci nepodarilo získať miesto v kolégiu, pretože pavlínskym rehoľným bohoslovcom snažiacim sa o prijatie na rímske štúdiá boli kladené ťažké prekážky.

V roku 1656 vstúpil do pavlínskeho rádu (Ordo sancti Pauli primi eremiatæ), v ktorého kláštore v Lepoglave vo Varaždínskej stolici v dnešnom Chorvátsku pôsobil ako profesor filozofie. Turecká výbojnosť ho však z kláštora vy-

Titulný list pohrebnej reči na Mikuláša Zrinského (Trnava 1664).

hnala, a tak prišiel do Trnavy, kde v tunajšom paulínskom kláštore vyučoval filozofiu. Pôsobil v ňom dvadsať rokov, takže k mestu si vytvoril blízky vzťah.

V roku 1669 sa ako tridsaťjedenročný stal Kéri predstaveným pavlínov v Uhorsku, a tým sa začala jeho hviezdna cirkevná kariéra. Pokračoval v nej vo funkcii titulárneho sriemskeho biskupa, svätoštefanského prepošta, hlavného kanonika Ostrihomskej kapituly, čanádskeho a posledných šesť rokov života aj vacovského biskupa. Jeho pôsobenie v biskupskom úrade bolo silne ovplyvnené protitureckými bojmi, ktorých sa sám aktívne zúčastnil. Svoje zážitky neskôr opísal v historickom spise. V roku 1684 musel z Vácu pred Turkami ujsť

Ľudia a udalosti .....

a výtvarný pedagóg JOSEPH JURČA, ktorému roku 1996 udelili Cenu mesta Trnava za celoživotné umelecké dielo (90. výročie).

■ 23. 3. 1940 – V Bratislave sa narodil horolezec a publicista CELESTÍN RADVÁNYI ml., funkcionár a dlhoročný tajomník HO Slávia v Trnave (75. výročie).

■ 24. 3. 1785 – V Borskom sv. Mikuláši sa narodil najvýznamnejší bernolákovský básnik a prekladateľ JÁN HOLLÝ, absolvent trnavského seminára, ktorý pôsobil ako kňaz v Hlohovci, Maduniaciach a na Dobrej Vode (230. výročie).

■ 26. 3. 2014 – V Trnave umrel historik, bibliograf a publicista HADRIÁN RADVÁNYI, ktorému mesto Trnava udelilo Čestné občianstvo a Trnavská univerzita zasa čestný doktorát filozofických vied (1. výročie).

■ 29. 3. 1705 – V Trnave umrel profesor Trnavskej univerzity a v rokoch 1691–93 aj jej rektor MARTIN SENTIVÁNYI, autor prvého encyklopedického diela vo vtedajšom Uhorsku (310. výročie).

■ 29. 3. 2005 – V Trnave umrel hudobník a hudobný pedagóg JINDRICH RICHTER, riaditeľ ZUŠ v Trnave (10. výročie).

■ 31. 3. 1945 – Ruské lietadlá ostrelovali nemecké vojenské kolóny ustupujúce z Trnavy (70. výročie).

■ 31. 3. 1995 – Pápež JÁN PAVOL II. zriadil Bratislavsko-trnavskú arcidiecézu (20. výročie).

P.R.

a uchýlil sa späť do Trnavy. Po dlhej a namáhavej ceste prišiel do mesta chorý a ako štyridsaťsedemročný tu v nasledujúcom roku zomrel. Z Trnavy ho previezli do paulínskeho kláštora v Mariánke, kde je pochovaný. Kéri vynikal nielen filozofickým a teologickým vzdelaním, ale aj diplomatickými a predovšetkým rečníckymi schopnosťami. Tie bohato uplatnil v príležitostných rečiach, ktoré písal kultivovanou latinčinou. Už počas štúdií vo Viedni vydal oslavnú reč – panegyrik na sv. Ladislava, ale naplno sa jeho rétorický talent prejavil pri pohrebných rečiach. Písal ich významným šľachticom, s ktorými buď bojoval proti Turkom, alebo boli mecénmi pavlínskeho rádu. Medzi nich patrili chorvátsky šľachtic a turkobijec Mikuláš Zrínsky, ktorý nešťastne skončil na poľovačke. Smútočná reč, ktorú mu Kéri venoval, bola jeho prvým funerálnym textom vydaným v Trnave (1664). Okrem životopisných údajov mŕtveho sa v ňom vypočítavajú jeho početné zásluhy v bojoch s Osmanskou ríšou, konkrétne v známej bitke pri Szigete (Sisak, 1593) a na tureckom území. Z ostatných diel môžeme spomenúť smútočnú reč prednesenú na pohrebe chorvátskeho šľachtica Petra Kegleviča, ktorý vyšla tlačou v Trnave (1675). V bohatej Kériho literárnej tvorbe nachádzame predovšetkým oslavné reči, ďalej filozofické a teologické diela, a tiež už spomínaný historický spis s protitureckou tematikou venovaný cisárovi Leopoldovi I. Opisuje v ňom okolnosti, ktoré predchádzali vypuknutiu tureckej vojny: rozdelenie obrany územia medzi vojenských veliteľov Montecucculioho a Mikuláša Zrínskeho, postupné napredovanie Turkov a nakoniec obliehanie Varadína. Okrem pohrebných rečí je Kéri autorom filozoficko-teologických príležitostných diel a trojdielnej

učebnice filozofie, ktorú napísal pre potreby svojich študentov. Podľa množstva napísaných oslavných textov, ktorých vyšlo tlačou spolu 19 a mnohé zostali v rukopisoch, môžeme Kériho považovať za vysoko produktívneho autora. Podľa ich kvality za erudovaného a rétoricky vyspelého spisovateľa. Tento, v dejinách slovenskej barokovej literatúry dosiaľ neznámy autor, vyniká bohatosťou a pestrosťou jazyka. Naplno, nie však prvoplánovo, využíva rétorické a stylistické prostriedky, umne prepleť postavy z antickej mytológie a histórie súvekými osobnosťami a udalosťami. Vo svojich textoch sa zahráva s poslucháčom tak, aby ho vtiahol do deja a neustále udržoval jeho pozornosť. Dosahuje to rečníckymi otázkami, imperatívmi, gradáciou deja a bohatosťou latinčiny ako jazyka vzdelancov, ktorý v plnej miere využíva. Kériho diela sú ukážkou barokového rétorického umenia aktuálneho aj dnes. Je preto škoda, že dosiaľ žiadna z jeho smútočných rečí nebola celá preložená do slovenčiny. Preklad by bol zaujímavý nielen z hľadiska jazykového, ale aj kvôli poznaniu súvekých reálií a priamemu nadviazaniu na Trnavu.

Na ilustráciu Kériho rečníckeho nadania prinášame krátku ukážku z oslavnej chváloreči, ktorú venoval Eve Zuzane Erdödieovej, manželke Jána Lippaia zo Zomboru (Trnava 1669).

„Presmutné tváre, hlasy znížené v piesňach, slzy vyhráknuté z očí, náreky a vzdychy všade navôkol, smútok a žiaľ pohrebných obradov, kde ste? Zomrela, beda, zomrelá tá, od ktorej závisela spravodlivosť pre rodiny, úcta k cnosti, jas pre zbožnosť! Zomrela, beda, zomrelá tá, vďaka ktorej spoznala cirkev zveladenie, viera povznesenie, nejedna bazilika zbožnú úctu, vlast' dôstojnosť, šľachetnosť ochranu, zástup Amazoniek ži-

votnú silu z prirodzenosti a nadania. Zomrela, beda, zomrela tá ozdoba rodu, strážkyňa vnútornej krásy, obrankyňa pravdy, útočisko biednych, pilier hrdiniek, svetlo manželiek, ozdoba bojovníčok, svojská perla medzi lúbezne vonajúcimi kvetmi, beda, zomrela Zuzana Erdödieová.

Presmutné tváre, hlasy znížené v piesňach, slzy vyhráknuté z očí, náreky a vzdychy všade navôkol, smútok a žiaľ pohrebných obradov, kedy dojmete najhlbšie vnútro k zármutku? Kedy dojmete srdce k vzdychom? Kedy uvoľníte uzdu smútku a žiaľu? Teraz tu stojíte nečinní? Ak ste však niekedy alebo niekde náležite skryli všetky pocity srdca, ak sa búrite vo vnútri tela, ak ste biedne zovreli srdce, tak tu stojíte nečinní bezbožne. Lebo je niekto, koho by nepohla smútočná príležitosť, aby zavzdychal nad Zuzanou? Je niekto, kto by trpko neniesol, že ho opustil bohatý plod a pôžitok z najpôvabnejšieho a najľúbeznejšieho kvetu? Kto by trpko neniesol, že ono slnko zatienila temnota, že od drsného chladu smrti teraz bohužiaľ stuhla ruka, ktorá hádzala posvätné oštepky na odpadlíkov od viery, šírila spásu medzi poddanými a nezvyčajne obdivovala učiteľov Božích vecí?“ ■

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska, zv. IV. Martin 2010, s. 495.
JURÍKOVÁ, Erika: *Coluba laureata*. Panegyrické tlače z produkcie trnavskej univerzitnej tlačiarne. Trnava – Kraków 2014, s. 200 s. 134 – 137.
KISBÁN, Emil: *A magyar pálosrend története*, zv. I, Budapest 1938, s. 296.

Súťažná otázka: Predstaviteľom akého rádu bol Ján Kéri?
Správne odpovede zasielajte do 20. marca 2015 na adresu: Katedra klasických jazykov, Trnavská univerzita, Filozofická fakulta, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava, alebo emailom na klasjaz@truni.sk. Z účastníkov súťaže vyžrebujeme jedného, ktorý získa knižnú cenu.

Simona Jurčová, Západoslovenské múzeum v Trnave, pohľadnice zo zbierky Jozefa Benku

Dvaja nemí svedkovia starej trnavskej ulice .....

V zbierke Západoslovenského múzea v Trnave sú uložené dve kamenné tabule, ktoré boli istý čas súčasťou dvoch domov na Hviezdoslavovej ulici. Domy boli v rokoch 1949 – 65 zbúrané a tabule zostali múzeu ako nemí svedkovia starej Trnavy. Staršia tabuľa s nápisom v ornamentálnej kartuši je datovaná rokom 1677. Bola súčasťou dvorovej fasády domu s atikou. Jej pôvodné umiestnenie je zachytené na kresbe Karla Votlučku z roku 1948 (52?) i na fotografii pred zbúraním domu. Mladšia pamätná tabuľa je mramorová, datovaná rokom 1882, a bola osadená na uličnej fasáde susedného domu. O jej pôvodnom umiestnení tiež svedčí niekoľko dobových záberov. Nasledujúce riadky budú o tom, čo tabule skrývajú a akú mali spoločnosť na dnešnej Hviezdoslavovej ulici ešte v prvej polovici 20. storočia.

Trnava si podnes zachovala podstatnú časť svojho mestského opevnenia. Dvoma bránami v severných hradbách a dvoma v južných prechádzali cez mesto dve takmer rovnobežné cesty. Krížom ich pretínala cesta spájajúca dve fortne – východnú a západnú, ktorá išla cez námestie. Ide teda o spojnicu od hrubého po františkánsky kostol, ktorej súčasťou je i dnešná Hviezdoslavova ulica. V minulosti sa volala Ostrovská, Sporgasse, Sarkantyú utca, Ostrožná aj Ostrohovská ulica a začiatkom 20. storočia Nagy Lajos utca pomenovaná podľa kráľa Ľudovíta z Anjou, ktorý v Trnave v roku 1382 zomrel. V rámci Československa ju už poznáme ako Hviezdoslavovu ulicu, pretože osobnosť, podľa ktorej ju pomenovali, zrejme prešla lustráciami nasledujúcich režimov ako vyhovujúca. Pre fotografov bola ulica aj s námestím a trojičkou veľmi častým modelom. Občas ju zachytili mierne z výšky – z balkóna sály Pannónia (dnešnej zrkadlovky), inokedy o kúsok ďalej, možno z okna vtedajšieho hotela U čierneho orla.

Na prelome 19. a 20. storočia mala Trnava domy číslované za sebou v rámci štyroch mestských častí od čísla 1 vyššie, podľa celkového počtu domov. Ulica bola na pomedzí dvoch častí, tak jej číslovanie nám dnes pripadá trochu zvláštne. Na katastrálnej mape z roku 1895 mali domy na ľavej strane čísla 280 – 290 a na pravej strane čísla 551 – 557. Na

Pohľadnica Trnavy, do roku 1918

Pamätná tabuľa z roku 1882 osadená pri príležitosti 500. výročia úmrtia kráľa Ľudovíta I. v Trnave

námestie smerovali fasády dvoch národných domov č. 280 a č. 557. Na rohu námestia a Hviezdoslavovej ulice stáli, akoby na ostrove, dva domy, okolo ktorých viedli uličky. Jedna prechádzala

Ulička, ktorá viedla od Hornopotočnej ulice k námestiu na kresbe Karla Votlučku, 1947

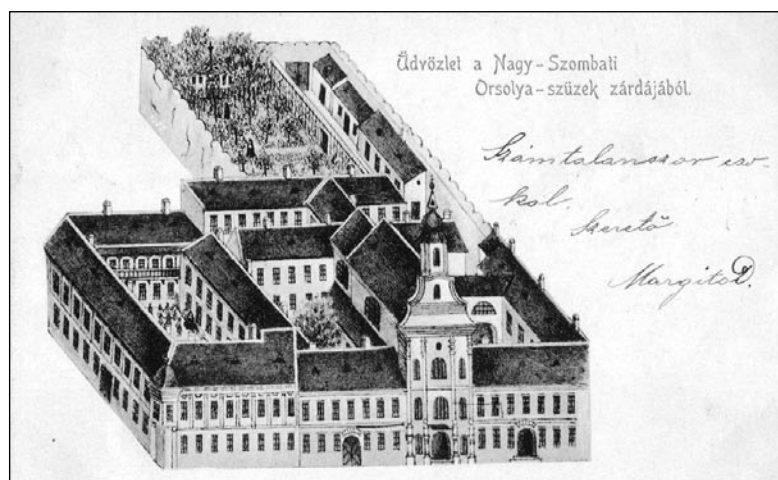
od námestia smerom na Hornopotočnú a v polovici sa otáčala takmer v pravom uhle okolo budovy. Druhá viedla od Hviez-

doslavovej na Pekársku, volala sa Vodná, pretože tadiaľ tiekol potok – jedno rameno Trnávky. Na námestie sa kedysi vchádzalo cez most, ktorého zvyšky objavili archeológovia nedávno pri rekonštrukcii ulice.

Na rohu ulice a námestia stál rozľahlý dom č. 280 s arkierom na nároží, ktorý vo výške medzi prízemím a poschodím zdobil reliéf. Pohľadnice z obdobia monarchie zachytili na prízemí obchod Ján Halle a okolo roku 1949 obchod Gizely Jamborovej. Susedný poschodový dom viedol do Hviezdoslavovej ulice a v polovici fasády medzi šiestimi oknami na poschodí mal osadenú pamätnú tabuľu. Trnavčania si ňou v roku 1882 pripomenuli 500 rokov od udalosti, keď v našom meste zomrel kráľ Ľudovít Veľký (z Anjou). Osadeniu tabule predchádzala polemika vtedajších historikov o správnosti výberu miesta. Bratislavský Toldyho krúžok považoval ešte v roku 1879 za správny dom č. 282 (dom s atikou za Vodnou uličkou). Neskôr ale osadili tabuľu na dom č. 281, ktorý bol „na ostrove“. Dôkazy i argumenty sa nám akosi stratili v storočiach, takže podnes nevieme, kde vlastne kráľovská kúria bola a kdeže to ten Ľudovít v skutočnosti dokonal. Tabuľa bola v čase búrania domu sňatá a dnes je umiestnená v zbierke Západoslovenského múzea v Trnave. Zaujímavosťou je, že na tabuli je uvedené aj meno vtedajšej majiteľky domu Sáry Popovičovej. Obidva domy zbúrali v roku 1949, aby na ich mieste postavili budovu novej pošty (1953). Za Vodnou uličkou stál dom s atikou, ktorý v minulosti Trnavčania volali dokonca dvoma názvami po dvoch významných obyvateľoch. Bol známy ako Selepčénih dom, pomenovaný po Jurajovi Selepčénim (1595 – 1685), ostrihomskom arcibiskupovi a prímasovi Uhorska v čase,

Tabuľa s textom z roku 1677 o darovaní domu Jánovi Mahlányimu a jeho potomkom

Komplex uršulínok v Trnave na dobovej pohľadnici

Dom oproti dnešnej pošte na kresbe Karla Votlučka, 1952

keď sídlila ostrihomská arcidiecéza v Trnave. Volali ho aj Maholányiho dom, podľa Jána Maholányiho, ktorý urobil v 17. storočí pomerne hviezdnu kariéru a za vojenské zásluhy ho panovník Leopold odmenil šľachtickým titulom barón. Encyklopédia poskytuje o jeho živote a vzťahu k Trnave celkom zaujímavý príbeh. Ján Maholányi (1635 – 1699) bol synovcom Juraja Selepčeniho (synom jeho sestry Agáty), ktorého si strýko (už ako ostrihomský kanonik v Trnave) ako sedemročného vzal k sebe a dal ho vyštudovať. Najskôr trnavské gymnázium, a potom právo na Trnavskej univerzite. Ján Maholányi v živote dosiahol dôležité postavenie, v roku 1693 sa stal vo Viedni dvorným radcom, neskôr kancelárom cisára Leopolda I. Vápencová tabuľa datovaná rokom 1677 nesie nápis v latinčine, ktorý Dr. Ovídius Faust, prvý historik Západoslovenského múzea v Trnave, voľne preložil do slovenčiny takto: „Tento dom daroval kardinál Szelepchényi mne, Jánovi Maholányimu a mojím potomkom ako jeho sluhovi neodvolateľne.“ Pôvodne bola táto kamenná „darovacia zmluva“ osadená na nádvorí domu vo výške poschodia. Dnes je uložená v zbierke Západoslovenského múzea v Trnave a je ju možné v priestoroch budovy vidieť. Ani dvaja slávni obyvatelia historický dom v polovici 20. storočia nezachránili, keďže ho Trnavčania nechali bez opráv dožiť a napokon zbúrať. Našťastie, moderní architekti dokážu niekedy vyprojektovať celkom zaujímavé veci a novostavba, ktorá dnes stojí na jeho mieste, vizuálne pripomína starý dom. Je ukážkou toho, že súčasná štylizácia dobových prvkov s použitím moderných materiálov na modernej architektúre dokáže zapadnúť aj do historického kontextu. Stavbu nazvali U kráľa Ľudovíta. Vedľa domu s atikou sú na starých pohľadniaciach z monarchie dva prízemné domy. Prvý asi zbúrali zanedlho

Dom s atikou známy ako Selepčeniho alebo aj Maholányiho dom

Vyústenie dnešnej Hviezdoslavovej ulice do Hollého a Halenárskej ulic na pohľadnici z obdobia monarchie

po dome s atikou a dnes na jeho mieste stojí poschodová novostavba patriaca ku komplexu U kráľa Ľudovíta. Pasáž v jeho vnútri vedie z Hviezdoslavovej ulice na Hornopotočnú, a je tak akosi aktuálnou pripomienkou starej spojnice oboch ulíc – Vodnej uličky. Na pohľadniciach z tejto ulice nasleduje rad poschodových meštianskych domov. V prvom z nich bola dlhé roky lekáreň U koruny, ktorú založili v roku 1882 Pius Kessler a ešte v prvých rokoch Československa ju aj vie-

dol. Na jeho starom recepte je adresa Hviezdoslavova 16. Dom podnes nesie reliéfny znak lekárov a lekárnikov s hadom obtočeným okolo Eskulapovej palice. V susednom dome s arkierom bol pravdepodobne od polovice dvadsiatych 20. storočia fotoateliér Alexandra Nagya (Sándor Nagy). Na reklame z roku 1926 oznamuje fotograf čitateľom novín Nové Slovensko, že presťahoval svoj ateliér na Hviezdoslavovu 18 – oproti uršulínskemu kostolu. Ateliér tam mal ešte v roku 1940,

keď bolo sčítanie obyvateľstva (vtedy Hviezdoslavova 8 – ide o ten istý dom, len iné číslovanie). V dome boli zapísaní hneď dvaja fotografi – Alexander a jeho syn Karol Nagy. Na rohu Hviezdoslavovej a Hollého ulíc sa podnes nachádza veľký dom, ktorého rozsiahla rozloha je viditeľná na oboch uličných fasádach. V štúdiu Romana Macuru K dejinám zábavy v 2. polovici 18. storočia sa dozvedáme zaujímavé informácie práve o tomto objekte. Bývala v ňom šľachtická rodina Berchtoldovcov, konkrétne v sedemdesiatych rokoch 18. storočia barón Weiss s manželkou grófkou Annou Máriou Berchtoldovou. Rodina bola zrejme zadlžená, keďže sa dom ocitol v rukách veriteľov, ktorí udelili súhlas Matejovi Rajtmajerovi, aby v honosnej sále domu usporiadal verejný ples. Rajtmajerove plesy boli v čase fašiangov v Trnave veľmi populárne a navštevované. Berchtoldovci a ich susedia to, pochopiteľne, až za taký dobrý nápad nepovažovali a sťažovali sa mestskej rade, ktorá im veľmi nepomohla a plesy povolila. Rokmi však popularita domu vyprchala a stratila sa aj informácia o šľachtických majiteľoch. V druhej polovici dvadsiateho storočia sa charakterom svojho obyvateľstva dostal dom na opačný stupeň v spoločenskom rebríčku a podnes čaká na vzkriesenie. Hneď oproti, na rohu Hviezdoslavovej a Halenárskej ulice, stojí rozľahlý školský komplex bývalého uršulínskeho kláštora s Kostolom sv. Anny. O jeho rozsahu vypovedajú dve dobové kresby, z ktorých jedna vyšla aj ako pohľadnica. Kontinuita uršulínskeho školského zariadenia bola prerušená obdobím socializmu, keď bola na Halenárskej ulici základná škola a na Hviezdoslavovej ulici najskôr učiteľský inštitút, potom Pedagogický inštitút po čase zmenený na Pedagogickú fakultu Univerzity Komenského.

Reliéf Jána Amosa Komenského od ak. sochára Jozefa Jurču je stále osadený na budove. Po nežnej revolúcii a reštitúciách sa v komplexe udomácnilo opäť cirkevné školské zariadenie – Základná škola s materskou školou Angely Merici a Gymnázium Angely Merici. Smerom k námestiu nasledujú štyri poschodové meštianske domy. V prvom z nich susediacom s gymnáziom sa už v prvých rokoch I. ČSR nachádzalo kníhkupectvo Bežo. Je pekne zakreslené na pohľadnici, ktorej predlohou bola kresba A. Krátkeho datovaná rokom 1919. Gustáv Adolf Bežo (1890 – 1952) bol slovenský vydavateľ a kníhtlačiar, ale aj spisovateľ a napokon i politik. Narodil sa v Senici v rodine učiteľa a kníhtlačiara Jána Bežu. Po otcovi zdedil v Senici kníhtlačiareň, ktorú v roku 1917 presťahoval do Trnavy. Tu na Hviezdoslavovej ulici mal kníhkupectvo a kníhtlačiareň, ktoré viedol až do roku 1932. Potom kníhtlačiareň prenajal zamestnancom a sám sa venoval len vydavateľskej činnosti. V rokoch 1918 – 1923 bol vydavateľom a redaktorom časopisu Slovensko. V tejto kníhtlačiareni bol vytlačенý aj prvý Adresár Trnavy v roku 1920. Koncom tridsiatych rokov bol na budove nápis Katolícky dom. Pokračujúc k námestiu nasledujú dve poschodové meštianske budovy, z ktorých prvá je po rekonštrukcii a druhá na ňu čaká. Nájdene stredoveké prvky sú na obnovenej budove prezentované prostredníctvom viacerých priznaných historických detailov na fasáde i v interiéri domu. Na rohu Hviezdoslavovej ulice a námestia stojí rozsiahla poschodová budova. Nárožie tvorí oblúkový arkier a dom má dlhú uličnú fasádu na Hviezdoslavovu ulicu i na námestie (kedysi smeroval na ulicu Zelený rínek). V trnavských kalendároch z konca 19. storočia

a v adresároch z 20. storočia sa ako majiteľ domu uvádza evanjelická cirkev. Na adrese Nagyszombat 557 sa nachádzal v roku 1901 jeden zo starých trnavských fotoateliérov. Fotograf Vincze Kabáth sem vtedy presťahoval svoje fotografické štúdio a uviedol, že sa vracia „späť do záhrady“. Vincent Kabáth i jeho syn Viktor, ktorí sa venovali aj maľovaniu, tu mali ateliér aj v dobe, kedy sa adresa zmenila na Hlinkovo námestie 9. Dom bol v deväťdesiatych rokoch pekne zrenovovaný a dnes v jednej jeho časti sídli banka, ktorá má v interiéri – átriu prezentovanú obnovenú arkádovú chodbu na poschodí. Hviezdoslavova ulica patrí medzi často zobrazované miesta na starých trnavských pohľadniach. Až do polovice dvadsiateho storočia bola uceleným historickým komplexom meštianskych budov. Potom celá jedna jej súvislá časť v kontakte s námestím a Hornopotočnou ulicou kompletne zmizla a s ňou i budovy, ktoré asi neboli v Trnave len bežnými domami. V súčasnosti je stále celkový vzhľad ulice narušený niekoľkými domami v zlom stave, čakajúcimi desaťročia na obnovu. Treba oceniť snahu mesta o vylepšenie vzhľadu ulice v kontakte s námestím. Rekonštrukcia povrchu tejto časti je v záverečnej fáze a vizuálne sa naplno prejaví asi až s príchodom teplejšieho počasia. ■

Zdroje:

Kol. autorov: *Dejiny Trnavy*, zväzok prvý. Mesto Trnava 2010, 623 s. ISBN 978-80-970498-5-0
 Šimončíč, Jozef: Pred 600 rokmi zomrel v Trnave kráľ Ľudovít I. In : *Kultúra a život Trnavy roč. XIII., 1982, č. 9, s. 20 – 21*
 Macura, Roman: Herec Matej Einziger a trnavská baroková reduta. K dejinám zábavy v 2. polovici 18. storočia, 2. časť: Plesy. In : *Novinky z radnice 2011, apríl*
 Jurčová, Simona: *K dejinám trnavských fotoateliérov*. Rkp výskumnej práce Západoslovenského múzea v Trnave
Zbierkový fond Západoslovenského múzea v Trnave

Jana Judinyová

Karol Krčméry v celoživotnej službe pacientovi .....

Život a vzdelanie v Sedmohradsku

Doktor Karol Krčméry sa narodil v starobyлом mestečku Dumbraveni, ktoré leží v centre Sedmohradska. Na svet prišiel do národne uvedomelej rodiny Krčméryovcov, ktorá pochádzala z Ružomberku, niektorí jej členovia opustili starú vlasť a usadili sa mimo územia Slovenska. Po skončení gymnázia študoval medicínu na Lekárskej fakulte v Kluži (Cluj – Napoca v dnešnom Rumunsku), kde bol 18. decembra 1909 promováný. Prvé praktické skúsenosti v oblasti medicíny získal už počas štúdiá, od apríla do konca septembra 1907 pôsobil ako dobrovoľník – medik v armáde. V rokoch 1909 až 1910 pracoval niekoľko mesiacov ako praktikant na Patologicko-anatomickom ústave v Kluži, potom prešiel na Chirurgickú kliniku Klužskej univerzity. Tu pôsobil najskôr ako operačný elév, neskôr ako sekundár a druhý asistent chirurgickej kliniky až do konca augusta roku 1919.

Odbornosť si doktor Krčméry rozširoval aj ináč. Ešte počas pôsobenia v Kluži absolvoval v roku 1913 s povolením uhorského ministerstva náboženstva a výt-

Minulý rok sme si pripomenuli 80. výročie úmrtia MUDr. Karola Krčméryho (5. 3. 1887 Dumbraveni, dnešné Rumunsko – 18. 3. 1934 Trnava). Doktor Krčméry začal pracovať ako lekár v našom meste v roku 1920. Jeho pôsobenie vo funkcii riaditeľa nemocnice v Trnave prinieslo kvalitatívne nový a vyšší stupeň rozvoja nemocnice, prístupu k pacientom a zdravotnej starostlivosti.

učby šesťmesačnú študijnú cestu po popredných klinikách v Nemecku, Švajčiarsku a Taliansku. V roku 1919 sa vrátil na Slovensko a hlásil sa u vtedajšieho ministra s plnou mocou pre Slovensko, MUDr. Vavra Šrobára. Vzhľadom na nedostatok vysoko kvalifikovanej odbornej inteligencie na Slovensku v tých časoch mu doktor Šrobár ponúkol profesúru na Lekárskej fakulte v Bratislave. Doktor Krčméry túto ponuku odmietol s tým, že nemá odvahu prednášať lekárske disciplíny v slovenčine, lebo slovenská lekárska terminológia nebola v tom čase ešte kodifikovaná.

Zrelý vek v službe trnavskému zdravotníctvu

MUDr. Karol Krčméry sa stal riaditeľom a hlavným lekárom župnej nemocnice v Trnave 24. marca 1920. Zároveň pôsobil aj ako prednosta chirurgického oddelenia. Do nemocnice v Trnave nastúpil po MUDr. Aurelovi Candeoovi (v Trnave pôsobil v rokoch 1916 – 1919), ktorý nedokázal udržať dobrú úroveň trnavskej nemocnice. Svoje však vykonala aj 1. svetová vojna. Trnavská nemocnica bola prakticky vyrabovaná, chýbali prístroje a revízna komisia, ktorú vyslalo župné zastupiteľstvo do Trnavy, našla početné nedostatky na budovách, zariadení, ba aj finančné nedostatky (len na liečebnom mala nemocnica v tom čase deficit vo výške 420 tisíc korún). Bolo treba zabezpečiť liečebný personál, a tiež upraviť platy zamestnancov. Do takejto zložitej situácie vstúpil doktor Krčméry. Postupne sa mu podarilo zvýšiť kapacitu

nemocnice na 240 postelí (v roku 1924 už tristo postelí), dosiahnuť úpravu sadzby liečebného, v roku 1923 sa rozšírila kuchyňa a začalo sa uvažovať aj o prikúpení pozemkov a rozšírení nemocnice. V Trnave bol doktor Krčméry zaujatý vedením nemocnice a praktickými lekáorskými problémami, nezostával mu čas na vedeckú prácu. Lekárskej vede sa venoval ešte počas pôsobenia v Kluži, kde prednášal v Muzeálnej spoločnosti sedmohradskej. V rámci tejto spoločnosti predniesol 11 odborných prednášok. Jeho najrozsiahlejšia práca O zlomeninách chrbtovej kosti bola opublikovaná v roku 1915. V rukopise zostal jeho rukopis Topografická anatomia pre chirurgov. Život a práca chirurga, riaditeľa a hlavného lekára Krajinskej nemocnice v Trnave (v roku 1928 boli zrušené župy a nemocnica v Trnave bola premenovaná) a najmä človeka pretrhlo železničné nešťastie. Zomrel 18. marca 1934 (80. výročie). Pochovaný je v Ružomberku.

Stav trnavskej nemocnice v rokoch 1924 – 1926

Rok 1924 bol významný pre existenciu župnej nemocnice v Trnave. Nemocnica, mesto Trnava aj celá župa oslavovali 4. októbra toho roku, na presné výročie položenia základného kameňa nemocnice, storočnicu existencie tejto inštitúcie. Okrem miestnych notabilít sa osláv zúčastnil aj lekár a v tom čase už etablovaný významný slovenský spisovateľ MUDr. Ladislav Nádaši-Jégé ako zástupca hlavného župného lekára doktora Mindříka. Vtedy

už pracoval v trnavskej nemocnici na chirurgickom oddelení aj spisovateľov syn MUDr. Mikuláš Nádaši (neskorší primár a riaditeľ nemocnice). Nemocnicu už niekoľko rokov viedol doktor Karol Krčméry. Pod jeho vedením sa župná nemocnica pozviechala z vojnových útrap a jej kapacita bola už tristo postelí. Najväčšiu činnosť vykazovalo chirurgické oddelenie s tromi lekármi, viedol ho primár a riaditeľ nemocnice Karol Krčméry. Okrem toho mala nemocnica v Trnave ešte interné a venerické oddelenie. Pracovalo tam dovedna sedem lekárov, dvadsať ošetrovateliek, správca, traja úradníci, ale aj deväť sluhov, dvadsaťjeden slúžok a jedenásť ďalších pracovníkov.

Podľa správy o činnosti župnej nemocnice v Trnave z roku 1925, ktorú podával doktor Krčméry, bolo v tom roku v ošetrovaných 4 500 pacientov, z nich zomrelo 167 pacientov (približne 4%); v nemocnici pacienta liečili priemerne osemnásť dní. Doktor Krčméry v správe uvádza, že sa štyri mesiace maľovalo a obnovovala sa podlaha na chirurgickom oddelení. V správe riaditeľ spomína, že nemocnica pozostáva z chirurgického oddelenia so 125 posteľami, z oddelenia pre vnútorne chorých so 115 posteľami a oddelenie pre pohlavne chorých malo 40 postelí; starý infekčný pavilón bol rozšírený na 40 postelí tak, že sa nastavilo ďalšie poschodie, riaditeľ však úplne žiadal predstavených o postavenie samostatného infekčného pavilónu. Lekárske výkony uskutočnené v nemocnici v daných podmienkach nie sú zanedbateľné, veď len na chirurgickom oddelení sa v roku 1925 uskutočnilo 1 931 výkonov. Ošetrovanie nemocných zabezpečovalo 21 mníšok (neuvádza akého rádu) a 3 ďalší ošetrovatelia. Čo je zaujímavé, zamestnanci nemocnice svojpomocne urobili aj

menšie práce stolárske, sklenárske, zámočnícke a natieračské. Pri nemocnici existovalo v tom čase aj záhradníctvo s rozlohou 2,5 jutár zeme (približne 1 hektár); produkcia záhradníctva stačila na úplne zásobovanie nemocnice zeleninou (okrem zemiakov), krmili sa tu aj svine, z ktorých tiež plynul určitý zisk pre nemocnicu.

V roku 1925 sa začala výstavba modernej centrálnej kuchyne s realizáciou ústredného kúrenia, chirurgické oddelenie dostalo moderné röntgenové prístroje.

Riaditeľovi Krčmérymu neboli vzdialené ani čisto ľudské potreby svojich pracovníkov. Veľavravný je záverečný odsek správy. Naliehavo žiadal vyriešiť bytovú otázku zamestnancov, z ktorých dvanásť ženatí bývali aj s deťmi v suteréne chirurgického pavilónu v mokrych a tmavých miestnostiach, natisnutí na úkor ich zdravia a pokoja nemocnice. Taktiež požadoval pripočítanie služobných rokov a zriadenia platov zamestnancov, z ktorých od 1. januára 1921 ani jeden nemal povýšenie a z platu vyžiť nemohli.

Mesto Trnava a trnavskí lekári v roku 1926

Podľa výkazu Stav a požitky obecných (mestských) a obvodných lekárov dne 1. 1. 1926, ktorý opatrujú v Štátnom archíve v Bratislave, žilo v roku 1926 v Trnave 17 745 obyvateľov. Rozloha mesta bola 64 km². Hlavným mestským lekárom bol Dr. Josef Virschik. Jeho ročný plat (doslova roční služné podľa výkazu) predstavoval 7 700Kč a cestovné (cestné) bolo vo výške 2 670 Kč. K Trnave v tomto období z hľadiska zdravotnej starostlivosti priradovali ešte dva obvody, z ktorých každý zahŕňal jedenásť obcí. Tieto obvody mali na starosti Dr. Moric Fürst s ročným platom 8 400Kč a Dr. Jakub Schwarz s platom 7 700Kč; obaja dostávali vyššie cestovné ako hlavný mestský lekár Dr. Josef Virschik, konkrétne šesťtisíc korún. Riaditeľ a hlavný lekár nemoc-

nice v Trnave, doktor Krčméry, ako človek s väčším okruhom zodpovednosti, zarábala v danom období najlepšie, pravda, bez príplatkov na cestovné. Príslušný platový dekrét Ministerstva verejného zdravotníctva a telesnej výchovy v Bratislave mu priznáva ročný plat čosi viac ako 14 tisíc korún v siedmej hodnostnej triede. Uvediem zopár príkladov na porovnanie a ilustráciu pomerov. Maloobchodné ceny niektorých druhov potravín boli v roku 1926 nasledovné: kilogram bieleho chleba stál asi 2,50Kč, kilogram zemiakov 0,95Kč, kilogram cukru 5,15Kč, kilogram ryže 4,6Kč; priemerný denný plat robotníka bol v roku 1930 približne 29,57 Kč. ■

Zoznam riaditeľov nemocnice v Trnave od jej založenia do dnešných dní:

1824 – 1850	Dr. Ján Nagel
1850 – 1866	Dr. Martin Rupprecht
1867 – 1878	Dr. Mikuláš Ammer
1878 – 1908	Dr. Ján Christian
1908 – 1915	Dr. Pavel Nagy
1916 – 1919	Dr. Aurel Candea
1920 – 1934	Dr. Karol Krčméry
1934 – 1945	Dr. Alojz Pecháň
1945 – 1950	Dr. Mikuláš Nádaši
1950	Dr. Tibor Reško
1951 – 1952	Dr. František Osvald
1952 – 1956	Dr. František Pivovářči
1956 – 1958	Dr. Koloman Prónay
1958 – 1976	Dr. Andrej Babák
1976 – 1985	Dr. Bohumil Písečný
1986 – 1990	Dr. Vojtech Stanislavský
1990 – 1995	Dr. Bohumil Chmelík
1995 – 1998	Dr. Jozef Polák
1998 – 2003	Dr. Rynaldo Šimanský
2003 – 2006	Dr. Soňa Mudráková
2006 – 2010	Ing. Martin Tabaček
2010 – 2012	Dr. Gabriel Pavelek
od 14. 4. 2012 doteraz	Ing. Martin Tabaček

Autorka príspevku ďakuje primárovi fakultnej nemocnice v Trnave MUDr. Miroslavovi Danajovi za poskytnutie fotografií MUDr. Krčméryho a MUDr. Nádašiho

Zdroje:

ŠIMONČIČ, Jozef: *Referáty k dejinám zdravotníctva v trnavskom okrese*, Trnava : Štátny okresný archív v Trnave a Závodný výbor ROH pri Nemocnici s poliklinikou, 1989

Štátny archív v Bratislave: *Dekrét č. 80430/1926 – Dr. Karol Krčméry, riaditeľ a hlavný lekár Župnej nemocnice v Trnave*; vydané v Bratislave dňa 25. marca 1926.

Štátny archív v Bratislave: *Stav a požitky obecných (mestských) a obvodných lekárov dne 1. 1. 1926*. Výkaz.

UGOR, Pavol: *Z histórie trnavského zdravotníctva. Stopäťdesiat rokov nemocnice v Trnave*. Trnava : Nemocnica s poliklinikou v Trnave (pre vnútornú potrebu), 1974

KRČMÉRY, Karol: *Správa o činnosti vo verejnej župnej nemocnici v Trnave v roku 1925*. Adresované Župnému úradu v Bratislave, datované: 21. decembra 1925. Štátny archív v Bratislave

Zoznam riaditeľov FN v Trnave od roku 1958 doteraz; s láskavým poskytnutím vedenia FN Trnava, 14. 11. 2014

Starý Bydžov <http://www.starybydzov.cz/index.php?nid=939&lid=cs&oid=1487152>

Martin Jurčo, foto: Vlado Bojko

Eugen Nemeš celý život skúšal hľadať krásy cesty i cieľa ...

Muzikant, no najmä milovník prírody, horolezec a fotograf. Tak by sa dali narýchlo vymenovať aktivity, ktoré pretavil v pohľade cez minulosť Trnavčan Eugen Nemeš (nar. 25. decembra 1921 v Trnave) do svojej knihy *Moje Šangri-La*. Pomenoval ju podľa legendy o údajnom mieste ďakde v Himalájach, ktoré je akýmsi rajom na zemi. Také nebo na zemi, o akom spieva Jan Weirich v známej pesničke, našiel podľa spomienkovej knihy aj hudobník Bubo (ako prezývajú muzikanti Eugena Nemeša), pretože sa v živote venoval tomu, čo mal naozaj rád a čo mu robilo radosť. Ako to tento vitálny deväťdesiatnik aj na prezentácii v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika pripomenul, cesta k hľadaniu Šangri-La je náročná, no nie je vraj ďaleko, nachádza sa tu niekde medzi nami.

Spomienková kniha Eugena Nemeša je rozdelená do štyroch pomyselných častí. V prvej hovorí o svojich rodičoch, detstve, v ďalšej o svojich muzikantských aktivitách a ďalších rozsahom väčších kapitolách o horolezectve a kamarátoch. Možno vďaka právnickému povolaniu má svoj

štýl písania spomienok, v ktorých nezanedbáva faktografiu. Aj preto má jeho kniha významnú dokumentárnu hodnotu. Ako sme sa od Eugena Nemeša dozvedeli, knihu pôvodne ani nechcel písať. S priateľom Ladislavom Vitekom pri rôznych príležitostiach spomínali na slávne časy trnavského horolezeckého klubu. Spomienky nemali konca kraja (niektoré zážitky s ním nazval svojsky ako Laciády). Ladislav Vitek mal dobrú pamäť a vraj sa mu o niektorých zážitkoch z minulosti aj

snívalo. No jedného dňa odišiel do večnosti aj so svojimi spomienkami. A tak si Eugen Nemeš povedal, že táto história musí byť zaznamenaná. A že to teda skúsi on. Knihu písal dva roky, no oplatilo sa neponáhľať.

„Boli sme členovia horolezeckého klubu Slávie, tak sme boli povinní každý rok podať správu o činnosti. Keď som po päťdesiatich rokoch končil, všetky tieto zápisy som tam odovzdal. Keby som ich mal, napísal by som aj štyri takéto knihy, toľko by som si

toho pospomínal,“ hovorí s úsmevom Eugen Nemeš a pripomína, že aj starých fotografií by bolo viac, len sa časom postrácali. Napriek tomu je až obdivuhodné, ako sú ilustrované mnohé príhody autentickými obrázkami. Len si spomeňte, ako kedysi náročne amatéri fotografovali. Ani to však Eugenovi Nemešovi na výstupoch či túrach nerobilo problém. Nemešovský rod pochádzal z Liptovských Beharovíc a bola to početná zemianska rodina. Eugenov starý otec sa vyučil za obuvníka na Liptove a v roku 1911 prišiel do Trnavy. Na Zelenom rínku mal aj svoj obchod s obuvou a dielňu. Rodičia Eugena Nemeša boli obchodníci, mali malú predajňu pri cukrovare. Robotníci trnavského cukrovaru však bohatí neboli, viac brali na úver ako platili, a tak jedného dňa musel obchod vyhlásiť bankrot. Lepšie im bolo až neskôr, keď sa mamička stala vedúcou predajne Jednoty a neskôr Zdroja, a otec bol jej zástupcom. V potravinárskom obchode, ale ako právnik, pracoval celý život aj Eugen Nemeš. V knihe sa dozvedáme aj to, ako s otcom a fotoaparátom na krku podnikal prvé výlety do Malých Karpát. Toto obdobie bolo spojené aj s jeho prvými hudobníckymi aktivitami. Začínal s mandolínou, neskôr prišla na rad gitara

a napokon klavír. A s klavírom v podobe syntezátora je dodnes. Navyše, dodnes si pamätá okolo tristo rôznych evgrínov, ktoré sa v kaviarňach bežne hrávajú. Aj o tom píše v kapitole o kapelách. Prvá z nich vznikla aj na jeho popud. Len tak, na hranie na stužkovej. V štyridsiatych rokoch prišiel Jazz Slovenskej ligy, Tatra Jazz, o desaťročie neskôr Trnavský dixieland, neskôr TAZ kvintet a krátka éra trnavských big bandov, až napokon Old Boys Jazz Band. Každá etapa hudobného zoskupenia mala svoje osobnosti, repertoár a množstvo zážitkov zo zákulisia i z vystúpení. Aj vďaka týmto kapitolkám máme v jednej knihe pohromade jednu celú éru trnavských orchestrov vrátane dnes už zabudnutých mien muzikantov.

Dobrodružným čítaním sú spomienky na rôzne výstupy v horách, najčastejšie vo Vysokých Tatrách. Eugen Nemeš ich začínal spoznávať v čase prázdnin na Liptove. Neskôr si ich zamiloval počas maminho liečenia na Štrbskom Plese, to už uňho začínalo byť s horolezectvom vážne. Do Tatier začal chodiť od roku 1944, o dva roky na to založil v Trnave horolezecký klub a s priateľmi podnikali úspešné výstupy. Mnohé z nich boli nebezpečné, ďalšie len ľahkými prechádzkami, keď si neraz vyšiel do Tatier len tak náhodou, napríklad, keď prechádzal ako podnikový právnik Zdroja z Košíc do Trnavy. Na mnohých týchto výstupoch zažil s partiou rôzne vážne, humorné, ale i pikantné zážitky, napríklad, keď sprevádzal mladú turistku, či keď zachraňovali mladého horolezca pri Brnčalovej chate. Až sa čitateľovi veriť nechce, kde sa v ňom brala toľká energia, ktorá ho hnala využiť každú voľnú chvíľku na cestu do Tatier či niekde na náročnejší výlet. Za všetky aktivity v oblasti horolezectva dostal aj niekoľko ocenení a od roku 1957 bol štyri

roky predsedom Iames (Spolok tatranských horolezcov) pre celé Slovensko. Po Tatrách prišli v neskoršom období na rad aj ďalšie slovenské lokality (Slovenské Rudohorie, Malá Fatra a i.). S dávkou nostalgie, ale aj smútku za časmi, ktoré sú dávno preč, písal Eugen Nemeš kapitolu o svojich kamarátoch. Dozvedáme sa o ich povahách, pozitívnych i negatívnych stránkach, a to vždy na pozadí zážitkov „z terénu“. Nehanbí sa byť osobný, sentimentálny, a píše aj s dávkou emócie. Popritom sa dozvedáme aj o mnohých ďalších aktivitách, napríklad, s priateľmi v roku 1974 spoluuzakladal Trnavskú stovku. S postupným pribúdaním veku sa formovala ďalšia záľuba Eugena Nemeša, a to fotografovanie, ktoré ho opantalo naplno v čase digitálnej fotografie. Popri zachytávaní výstupov, túr a prechádzok v prírode sa chcel vrátiť k staršej myšlienke fotografovať kvetenu Malých Karpát. V minulosti si tiež občas čo-to zachytil, no čiernobiela fotografia neprinášala požadovaný efekt. Krásne kvety našiel pri výlete na Ostrý Kameň. Mnohé z nich sú také malé, že by sme si ich pri prechádzke sotva všimli. Úmyslu vydať tieto fotografie knižne sa pre finančnú náročnosť vzdal už dávno. Vďaka dostupným fotoknihám si však splnil aj tento sen a dodnes si „vydal“ už osem pokračovaní takýchto súborov fotografií. To je však už novodobá história, o ktorej sa v knihe *Moje Šangri-La* už veľa nedozvieme. Azda v jej ďalšom pokračovaní. To prvé spomínanie sa (aj vďaka primeranej knižnej forme) Eugenovi Nemešovi naozaj vydarilo. Škoda len, že je takejto literatúry aj na našom trnavskom knižnom trhu málo. A ak aj je, nie vždy autori nájdu vhodnú formu ako písať svoje spomienky. To však nie je prípad Eugena Nemeša. Jeho kniha zostane nadhlo jednou z tých, ktoré sa naozaj oplatí prečítať. ■

Martin Jurčo, foto: autor

Celoslovenský týždeň knižníc otvorí Ján Gallovič .....

Každoročne je mesiac marec spojený s propagáciou kníh. V minulosti to malo aj svoj marketingový význam, pretože práve zavčasu na jar klesal záujem o knihy v knihkupectvách. V dnešnej dobe je každá príležitosť na propagáciu knihy a čítania vítaná, a tak si aj Týždeň slovenských knižníc našiel svoje miesto medzi množstvom podujatí, ktoré sú počas roka venované literatúre – spomeňme napríklad knižný veľtrh Bibliotéka, mnohé literárne súťaže a celoslovenské čítačky. Týždeň slovenských knižníc prepája propagáciu čítania kníh s ich ďalšími aktivitami. Tento rok bude toto podujatie v predposledný marcový týždeň (23. – 28. 3.) a jeho celoslovenské otvorenie bude v Divadle Jána Palárika v Trnave.

Požičiavanie kníh, prezentácia literatúry, zhromažďovanie databáz, organizovanie literárnych klubov, ale aj propagácia literatúry a najnovšie napríklad aj služby antikvariátu. To je len zlomok práce a poslania knižníc, ktoré si postupnou elektronizáciou našli svoje miesto aj v dnešnom živote. Knižnice, našťastie, nestratili dych a prispôbili sa novej dobe, napriek tomu, že začiatkom deväťdesiatych rokov prichádzalo neraz aj k situáciám, že zriaďovatelia pristupovali k ich rušeniu (nehovoriac o podnikových knižniciach). Aj keď sa štatisticky číta menej, o základnú službu knižníc – požičiavanie kníh – je naďalej záujem. Má to svoju logiku, cena kníh je vysoká a poplatky za požičiavanie kníh skôr symbolické. Knižnica má však viac úloh a rôznorodé aktivity. Na to chcú v rámci Týždňa slovenských knižníc upozorniť knihovníci organizovaní v Slovenskej asociácii knižníc a v Spolku slovenských knihovníkov.

Ambasádorom celého týždňa bude člen činohry SND v Bratislave Ján Gallovič, ktorý sa stal patrónom celého podujatia už minulý rok. Oslovenie organizátormi ho potešilo, a tak mal možnosť viac sa zoznámiť s prácou knihovníkov. V knižnici však nebol žiadnym nováčikom. „Do knižnice som chodil už ako dieťa. Moje kroky smerovali do školskej knižnice, keď som hľadal vhodnú literatúru na recitačné preteky.

Podobne boli práve v knižniciach aj moje individuálne prípravy na rôzne takéto súťaže. Neskôr o bola mestská knižnica, kde som sa predstavoval zo širšieho pohľadu, napríklad, aj ako ambiciózný klavirista. Dnes som rád, že knižnice si udržiavajú európsky trend najmä v elektronizácii,“ povedal Ján Gallovič, ktorý ako ambasador bude nielen Týždeň slovenských knižníc v Trnave otvárať, ale bude na väčšine významných podujatí na Slovensku.

Týždeň slovenských knižníc otvoria v Divadle Jána Palárika v pondelok 23. marca o 13. hodine. Súčasťou bude aj odovzdanie ceny Sakačik za aktívnu činnosť alebo prípravu významného podujatia knižnice. Názov ocenenia je odvodený od skratkového slova jedného z organizátorov podujatia. Vystúpi spevácky zbor Unitty pod vedením Jozefa Illéša a v divadle uvedú reprízu hry Trnavská skupina alebo Viseli sme za nohu z kolotoča.

Novinkou tohto ročníka bude knižničná hliadka, ktorá sa bude pohybovať na verejných miestach. Každého čítajúceho odmení záložkou, prípadne poukazom na bezplatnú registráciu u kníhkupcov. Z množstva rôznych akcií, ktoré v rámci Týždňa slovenských knižníc pripravuje Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, spomeňme utorkové stretnutie so spisovateľmi Rudolfom Dobiášom a Antonom Balážom, štvrtkové rozprávanie

o tvorbe monografií obcí s vydavateľom Danielom Kollárom a etnografkou Katarínou Novákovou, pre seniorov počas týždňa kurz informačnej gramotnosti, ale aj cvičenie pamäte, pre nevidiacich uvádzanie filmov s komentárom.

Azda najviac aktivít je venovaných detskému čitateľovi. Hneď v pondelok to bude stretnutie detí s jubilujúcim ilustrátorom Miroslavom Regitkom, spomeňme prezentáciu najnovšej knihy Evy Kopúnkovej či vyhlásenie súťaže Slovensko očami detí vo vlastnej literárnej tvorbe detí do 15 rokov na tému Rok Ľudovíta Štúra. Už po deviaty raz vyhlásia aj súťaž o hľadanie kráľa detských čitateľov. Súťažné zápolenie finalistov bude v júni v kine Hviezda. Týždeň slovenských knižníc vyvrcholí v piatok 27. marca už po desiaty raz rozprávkovou Nocou s Andersenom, ktorá sa viaže k dátumu narodenia významného dánskeho rozprávkara. Z množstva ďalších akcií pripomeňme aj Literárny salón Trnava 2015, čo je už 4. ročník celoslovenskej literárnej súťaže vo vlastnej tvorbe pre začínajúcich autorov zo Slovenska i Slovákov žijúcich v zahraničí. Jedna z cien bude udelená za literárne spracovanie témy k Roku Ľudovíta Štúra. ■

Martin Jurčo, foto: autor

Prvou výstavou múzea sú bronzy Eugena Belicu

S myšlienkou pripomenúť si tradície v oblasti strojárskych technológií a materiálov prišla Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave, ktorá je súčasťou Slovenskej technickej univerzity. V polovici februára pri príležitosti stého narodenia slovenského mikrometalurga a odborníka na zväračstvo akademika Jozefa Čabelku otvorili v priestoroch fakulty na Bottovej ulici Technologické múzeum. Mnohí odborníci z odvetvia v ňom už pri otvorení obdivovali rôzne zariadenia, ktoré sa celé desaťročia používali pri výučbe, ale aj v praxi. Napríklad, metalografický svetelný mikroskop z 50. rokov, rotačná zväračka, elektrónový mikroanalýzátor a mnohé ďalšie prístroje. Priestor múzea však umožňuje prezentovať aj rôzne stále expozície alebo kolekcie umeleckého charakteru. Prvá z nich je venovaná práci výskumného pracovníka Ústavu výrobných technológií spomínanej fakulty Eugena Belicu, a to cez jeho umeleckú zbierku s názvom Umelecké bronzy.

Eugen Belica pochádza z Vranova nad Topľou, žil v rôznych mestách, napríklad v Bratislave, a dnes býva v Suchej nad Parnou. Študoval všeobecnú technológiu so špecializáciou na zlievarenstvo. V 70. rokoch nastúpil na Strojnícku fakultu Slovenskej vysokej školy technickej, no k zlievarenstvu mal možnosť sa dostať až v roku 2000. Vtedy dostal ponuku od profesora STU Mariána Murgaša, aby začal pracovať v tejto oblasti. „Prvým mojím dielom bola malá replika kanóna, ktorá mi vyšla až na dvadsiaty raz. Napríklad, Bárťfayovu sochu sa mi podarilo odliať na prvý raz. Niekedy nie je súvis

Eugen Belica so soškou Milana Rastislava Štefánika od Bohumila Kafku.

medzi umeleckosťou diela a náročnosťou odlievania a odliatku,“ hovorí Eugen Belica a pripomína, že táto výstava je aj holdom spomínanému profesorovi Mariánovi Murgašovi, ktorý ho v aktivitách podporoval. „Myslím, že na tento typ práce musí byť človek aj fanatikom. Hovoríme, že keď chceš byť šťastný celý život, staň sa zlievačom. Výroba takéhoto umeleckého diela je niečo krásne. Je to ako pozorovať rodenie vlastného dieťaťa od prípravy, cez odlievanie, dodatočnú úpravu, až po finalizáciu. Nie je nič krajšie, keď je na konci tejto práce šťastný aj autor a poďakuje sa vám. Našťastie som takýchto príjemných koncov zažil niekoľko,“ hovorí Eugen Belica a opisuje cestu každého umeleckého diela od návrhu až po hotový tvar. Spomeňme aspoň tie, ktoré nájdeme na výstave: ocenenie OTO – Osobnosť televíznej obrazovky (autorka Linda Viková), drobné plastiky Ľudmily Cvenegrošovej (Ženské akty) či Tibora Bárťfaya (Karneval trilógia, Zlatá Niké, Tajomný mních, Huslista, Splynutie). Exponátov, ktorými sa predstavuje a ktoré sú pre Euge-

na Belicu dôležité, je mnoho. Od busty Štefánika po kópiu sošky Tancujúceho fauna z Pompejí. Náročná na výrobu bola plastika Žonglujúci Harlekýn od Miroslava Trubača. Väčšina vystavených diel je z bronzy, malá secesná socha je zo striebra, spomínaná soška OTO je z mosadze s vyšším obsahom zinku s prídavkom hliníku, čo vytvára zlatý efekt. Nájdeme tu i voskové modely či surové odliatky. Ako sme sa dozvedeli, odlievanie umeleckých diel je síce remeselná práca, vyrobiť priemyselný odliatok však dokáže každý zlievač, ale umelecký odliatok len jeden zo stovky. Výroba niektorých diel má pomerne komplikovanú technológiu a niekedy sa dá vyrobiť len jeden kus. „Vo väčšine týchto plastiek je použitá technológia tzv. na stratený vosk, keď sa zaformovaný voskový model vytaví v procese spracovania formy, to znamená, že voskový model sa stráca a zostáva dutina, do ktorej sa leje horúci kov,“ vysvetľuje Belica. Zaujímalo nás, akú ma zlievač pri realizácii umeleckého diela šancu zasiahnuť do procesu aj vlastným umeleckým nazeraním. „Umelec

si žiada, aby jeho predstava bola presne splnená. Ale napríklad s umeleckým sochárom Tiborom Báfayom som vyskúšal jednu vec, ktorú mi potom dodatočne schválil. Postavy nemali v očiach výraz, na háнкach chýbali detaily kože, a to všetko sa mi podarilo do toho odliatku dostať. Povedal som mu to, až keď som mu odovzdával hotové dielo. Pochválil ma, že som to urobil lepšie ako on. Takéto dotváranie však so sebou prináša aj riziko, pretože mnohí

umelci to nemajú radi (smiech)“. Každé z vystavených diel Eugena Belicu v Technologickom múzeu MTF má príbeh svojho zrodu. „Napríklad, busta Štefánika je z vosku. Je to predloha, ktorá je pripravená na zaformovanie. Je dielom akademického sochára Jana Sommera a pochádza niekedy zo 60. rokov. Podobne aj socha Štefánika je mojou spomienkou na jednu z prvých prác na veľkej soche Štefánika z Brezna, ktorú sa odovzdával ako oficiálna

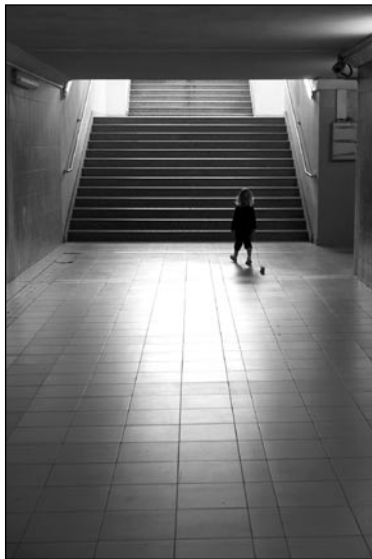
štátna zákazka do parížskeho predmestia Medoune. Tam som sa podieľal na jej príprave, a tým sa to všetko začalo. Iný príbeh má pekná plastika leva. Objednávateľ ju chcel z mosadze, a keďže mi mosadz nepripadala adekvátne pre tento druh plastiky, pôsobila lacným dojmom, skúsil som ju odliat do bronzu. Objednávateľ to síce odmietol prevziať, ale na moju radosť mi túto plastiku nechal, a tak sa dostala aj na výstavu,“ hovorí Eugen Belica. ■

Fero Tomík, predseda odbornej poroty súťaže Trnavský objektív

Fotografie sú pre nás zážitkom, pre iných posolstvom

Vernisáž 45. ročníka súťažnej výstavy neprofesionálnych fotografov Trnavský objektív sa uskutoční vo štvrtok 19. marca o 17. h v Západoslovenskom múzeu.

Zobrazené myšlienky a zážitky dialekticky plynú ako rieka v čase. Človek prichádza, pozoruje, fotografuje a ukladá do obrazovej pamäti. Časom odchádza. Posolstvo zostáva v obrazoch. Platí to aj o fotografiách na výstave Trnavský objektív 2015. Rovnako ako v minulých ročníkoch mala porota aj teraz veľmi náročnú úlohu pri hodnotení predložených prác vo všetkých kategóriách. Charakteristická pre väčšinu prác je tvorba kompaktných súborov. Pri výbere platí zásada menej je viac a lepšie. Týmto sa riadila i porota pri výbere či selekcii fotografií, pri zachovaní autorského zámeru. Prezentované práce sú žánrovo rôzne. Je menej experimentov, aktov a provokatívnych prác ako v minulých rokoch. U autorov nad 21 rokov porotu zaujali ucelené súbory fotografií formálne i obsahovo jednotné. Zuzana Horváthová sa prezentuje mozaikou čiernobielych fotografií s využívaním viacerých výrazových prostriedkov – veľký detail, neostrosť, uhol záberu, v súbore Spevy z druhej strany, o farebnej kolekcii Festivalové formácie prekvapuje atmosférou festivalu a pocitovou

Karol Belas: Na ceste
situáciou daného prostredia. Perfektne je nájdený a uplatnený detail tváre od V. Procházku v jeho triptychu Žena... Karol Belas netradične zobrazil svadobčanov, jeho Ranná impresia hovorí o obsahu fotografií na rieke. Jiří Svoboda v Spoločenstve samotárov akoby naznačoval, že nielen ľudia sa cítia byť starí a sami, ale aj stromy. Ivan Krajčovič svojou reportážou hovorí: Nikto nie je iný, všetci sme si rovní, bolo by to krásne, keby... Veronika Bahnová

Trnavský objektív 2015 ocenenia

■ **AUTORI DO 16 ROKOV**
Farebná fotografia – Samuel Gubi

■ **AUTORI OD 16 DO 21 ROKOV**
Čiernobiela fotografia:
Petra Bašnáková

Farebná fotografia: Gréta Zubová

■ **AUTORI NAD 21 ROKOV**
Čiernobiela fotografia – 3 ceny bez určenia poradia: Karol Belas za kolekciu fotografií; Zuzana Horváthová – Spevy z druhej strany; Jiří Svoboda – Spoločenstvo samotárov

Farebná fotografia – 4 ceny bez určenia poradia: Karol Belas – Odraz, Rýchle šípy a Ranná impresia; Cyril Grebečí – Zátisie s červeným kvetináčom; Zuzana Horváthová – Festivalové formácie; Karol Križan – Krajina v hmle

■ **Multimediálna prezentácia fotografií** – Peter Babka – Neskutočné parádnice

■ **Tematická kategória RODINA** (bez rozlíšenia veku autorov)
Čiernobiela fotografia: Karol Belas – Záhrada starého otca
Farebná fotografia: Peter Babka – Pamäť fotografie

Celkovo sa do súťaže zapojilo 60 autorov a zaslali 478 fotografií a 7 multimediálnych prezentácií. Z celkového počtu fotografií bolo 192 ČB a 286 farebných fotografií.

sa predstavuje s precízne a sviežo využitými farebnými kontrastmi v kompozíciách zátiší. Protikladom tejto kolekcie sú takmer monochrómne riešené zátišia Venera Scheibenreifa. Milan Marônek súborom Technica magica precíznymi zábermi dokazuje magickosť premeny skupenstva taviaceho kovu. Protikladom je citlivo zobrazená krajina Karola Križana. Zátišie s červeným kvetináčom Cyrila Grebečího je svetelne a kompozične výborne zobrazené, Zátišia Vladimíra Lužinského sú ukážkou a dokladom sily klasického čierneho obrazu.

V tematickej kategórii Rodina získal cenu za súbor Pamäť fotografie Peter Babka. Táto kolekcia je dôkazom funkcie fotografie v toku plynúceho času. V čiernobielej fotografii zaujali tónované fotografie Záhrada starého otca od Karola Belasa. Porota ďalej ocenila súbor fotografií Zo života židovskej rodiny od V. Bahnovej za jej citlivý a ľudský prístup k téme.

Porota konštatovala, že nádejne stúpa účasť mladých autorov v 1. a 2. vekovej skupine. Príkladom môžu byť ocenení Samuel Gubi, Viktória Suchánová, Dávid Lukačovič, formou i obsahom zaujali fotografie Petry Bašnákovej, zaujímavé sú farebné, poeticky ladené fotografie Gréty Zubovej Polnočný rozhovor, Osud večne čakajúcich a Byť tak stromom. I napriek osudovosti názvov autorka dokazuje, že krásny fotografický obraz ešte žije. Dominika Bočková sa krásne hrá s tvárou a farbami, Patrik Kupka sa predstavuje kvalitnými reportážami. Frederik Marhavý fotografiami Exit hľadá formu čiernobielej fotky, jej vzťahy kompozičné, tonálne, tvarové a psychologické na zobrazovanej realite.

Multimediálne práce sú zastúpené prácami skúsených autorov. Porota ocenila prezentáciu Neskutočné parádnice P. Babku za výborné poetické zábery reálnych figurín a textov vo výkladoch s využitím odrazov a reflexov na

Gréta Zubová: *Byť stromom*

Karol Križan: *Krajina v hmle*

„optickú“ koláž. Vhodne zvolená hudba, citlivý strih obrazov umocňujú estetický zážitok z prezentácie. V. Bahnová zachytáva atmosféru podsvetia metra a C. Grebečí v prezentácii Goraľu... zobrazuje krásu kraja goralov, krásu krajiny, ľudí, spevu, zvykov a krojov. Čo dodať na záver? Poďakovať

treba všetkým zúčastneným, za blahoželať všetkým oceneným a vystavujúcim popriať veľa dobrých nápadov, projektov do budúceho ročníka súťaže Trnavský objektív. Nech si zachovajú dobrý pozorovací talent, citlivú dušu a trochu toho technicky ľudského šťastia. ■

Martin Jurčo, foto: René Miko

Staronová hra Petra Kováčika sa vracia do obdobia kolektivizácie

Peter Kováčik: Boží vták. Réžia: Viktor Kollár, dramaturgia: Martin Timko, scéna: Ján Zavarský, kostýmy: Jaroslav a Miroslav Daubravovci, hudba: Vladislav Šarišský, videoprojekcia: Vladimíra Hradecká. Hrajú: Vladimír Jedľovský, Tibor Vokoun, Miroslav Beňuš, Ľuba Dušaníková, Tomáš Vravník, Tomáš Mosný, Martin Križan a ďalší. Premiéra 28. februára 2015 vo Veľkej sále Divadla Jána Palárika v Trnave.

Diela známeho dramatika najmä 60. a 70. rokov Petra Kováčika zaiste netreba trnavskému divákovi predstavovať. Pracoval ako filmový scenárista v Slovenskej filmovej tvorbe a v tomto období napríklad vzniklo jeho najúspešnejšie dielo, televízny seriál *Nevera* po slovensky, ktorý pripravil s režisérom Jurajom Jakubiskom. Jeho hra *Krčma pod zeleným stromom* patrila asi k najhranejším titulom nielen profesionálnych, ale aj ochotníckych javísk. Z ďalších inscenácií sa v slovenských divadlách uvádzali najmä jeho hry *Pohľadnica z Benátok*, *Recesia*, či *Zásnuby* – naruby. Veľmi úspešný bol Peter Kováčik na poli rozhlasovej tvorby, dokonca jeho hra pre dospelých *Viadukt* s tematikou SNP bola úspešná aj na Festivale pôvodnej rozhlasovej hry v Piešťanoch. Písal aj hry pre mládež, napr. *Primášík* alebo *Vo vlaku*.

Inscenácia *Boží vták* nepatrí k najnovším hrám Petra Kováčika. Naopak, gro napísal ešte začiatkom 80. rokov na objednávku Slovenského národného divadla. „Prof. Ján Števcík, ktorý bol vtedy šéfdramaturgom činohry SND, ma požiadal, aby som pripravil hru, ktorá by sa venovala minulosti a súčasnosti, a aby bola plnohodnotnou drámou. A tak som premýšľal, ktorú oblasť nášho života si vybrať. Pretože sme boli sebestační v produkcii potravín a poľnohospodárstvo malo dobrú úroveň, vybral som si toto odvetvie. Keďže sme už mali poľnohospodárstvo bez vážnejších problémov, napadlo mi napísať hru, ktorá sa zaoberá aj tým problematickejším obdobím. Hra sa volala *Nížinný kraj*. Ján Števcík bol spokojný

a hru divadlo vybralo. No o dva dni mi zavolali, že ju neschvaľujú a že ju treba prerobiť. A tak som si sadol a prerobil ju. Vznikla hra *Ctiť si svoju zem*. Ani tá však neprešla, a tak som sa rozhodol, že nebudem nič prerábať a napíšem novú hru s názvom *Sol' zeme*. Tú s veľkými problémami a po úpravách riaditeľa divadla a dramaturga napokon uviedla v roku 1981 činohra SND v réžii Miloša Pietora. No hra sa neujala a skončila pri prvej premiére,“ hovorí Peter Kováčik. Až začiatkom 90. rokov si pôvodný text všimol dramaturg Divadla Jonáša Záborského v Prešove Ján Sládeček a uviedol ju v roku 1992. No a o 23 rokov neskôr aj dramaturgia trnavského divadla.

Inscenácia *Boží vták* je zároveň prvým uvedením Kováčikovej hry na trnavskom javisku. Príbeh hry sa začína odvíjať v období kolektivizácie, keď agitátori po dobrom i po zlom prehovárali gazdov, aby dali svoj majetok do družstva. Naša postava to však odmieta. A tam sa začína základný konflikt

a rámcová situácia celej hry. Na jednotlivých postavách autor zobrazuje slovenskú náturu, nielen tých, čo majú pevný charakter, ale aj dodnes známe typy prospěchárov a prevracačov kabátov, ktorí sa vyroja pri každej vhodnej príležitosti a v každej dobe. Inscenácia je doplnená nevšednou novinkou, a to filmovou projekciou – reálnych ľudí, ktorí akoby vychádzali z deja hry, ale aj dokumentárnymi snímkami charakterizujúcimi obdobie kolektivizácie.

„Hra ma osobne zaujala. Peter Kováčik ju napísal ako úprimnú výpoveď o dobe, akoby vydával zo seba potrebu vyrovnania sa s tým, aké bolo zakladanie družstiev. Pri príprave tejto hry sme spolupracovali aj s Ústavom pamäti národa. Je až neuveriteľné, aká je tá hra pravdivá a akú má v sebe aj dokumentárnu hodnotu. Myslím, že je to jedna z prvých, ak nie vôbec celkom prvá hra, ktorá zobrazuje obdobie prvej polovice 50. rokov a s takýmto kritickým pohľadom,“ povedal režisér Viktor Kollár. ■

Martin Jurčo, foto: autor a J. Svoboda

Jiří Svoboda: Nehľadám hlboký príbeh, ale čitateľnú emóciu

Keďže fotografuje aj Trnavu a je podpredsedom fotoklubu IRIS, stali sa jeho aktivity akousi prirodzenou súčasťou kultúrneho diania v Trnave. Jiří Svoboda (nar. 19. marca 1966 v Brne) detstvo prežil v dedinke Žabčice. Po maturite a štúdiách v rodnom meste získaval skúsenosti predovšetkým v oblasti elektrotechnických zariadení a technológie strojov. V roku 2002 prijal ponuku pracovať v Trnave a presťahoval sa na Slovensko. Ako dnes vraví, Trnava mu bola asi súdená. Už viac ako tri roky pracuje v našom meste ako obchodný manažér spoločnosti Královopolská Ria Brno. Okrem svojej práce je však v Trnave aktívny na mnohých kultúrnych podujatiach a jeho domovskou „inštitúciou“ je fotoklub Iris.

■ **Stretli sme sa na výstave v západnom krídle trnavskej radnice. Známý ukrajinský výtvarník tvoriaci v Trnave Mykola Biloshytsky prezentoval výstavu Majdan 2004 – 2014 a venoval ju tragickým udalostiam na Ukrajine. Na tejto výstave ste sa podieľali cyklom fotografií z roku 2004. Fotografie tak v kontexte udalostí u našich východných susedov dostali oveľa silnejšiu emóciu. A to nielen pre tých, ktorí krásy miest, prírody a ľudí v susednej Ukrajine poznajú. Fotografie z roku 2004 však neboli vašimi prvými.**

– Fotografovanie si ma naplno získalo až pomerne neskoro, bolo to asi v roku 2000. Na trhu sa vtedy objavila filmová zrkadlovka Canon EOS300 a ja som ju musel mať. Okúzlil ma jej rýchly autofokus a veľmi presné meranie expozície. Začal som teda veľmi intenzívne hľadať všetky dostupné informácie o fotografovaní a následnom procese. Skoro som zistil, že nie všetko, čo sa mi páči, možno vyfotografovať a že výsledná fotografia často nezachytí scénu tak, ako som ju vnímal. Môže za to ľudské oko a jeho celkom iné vnímanie svetelného rozsahu scény v porovnaní s fotografickou technikou. Toto by si mal uvedomiť každý začínajúci fotograf, aj keď dnes už zrejme každý nepodarený snímok neznamená jedno zničené políčko filmu. Zakrátko som sa stal čle-

nom brnianskeho fotoklubu F99 a získaval prvé tipy a rady ako vlastnoručne spracovávať čiernobiely fotografii. Pokračoval som potom v roku 2002 kurzami Večernej školy fotografie Aha! v Brne. Lektormi boli vynikajúci fotodokumentaristi, napríklad Evžen Sobek, absolvent Inštitútu autorskej fotografie v Opave. Ten je pre mňa dodnes veľkým vzorom, lebo otvoril moju ďalšiu cestu k iným fotografickým žánrom, výtvarnej i abstraktnej fotografii. Predstavil mi tvorbu významných českých, slovenských a svetových fotografov a odovzdal i vzácne skúsenosti pri práci v tmavej komore.

■ **Pred viac ako desiatimi rokmi ste mali mnohé pracovné aktivity, aj na spomínanej Ukrajine. V roku 2005 ste sa**

rozhodli usadiť v Trnave. Bol to posun nielen na mape o viac ako 130 kilometrov, ale hlavne odchod do iného prostredia s inou mentalitou.

– Napriek tomu zvyklosti a kultúrne povedomie ľudí sú veľmi podobné tomu, čo som poznal z južnej Moravy. Občas sa ma pýtajú, prečo po toľkých rokoch som sa už nenaučil po slovensky. Žartom odpovedám otázkou, kde by som sa asi v Trnave spisovnú slovenčinu naučil? Trnava je zaujímavá fotogenickými zákutiami. Fascinovali ma typické trnavské lampy, rozpukané fasády starých domov, temné siluety kostolných veží a dlhé tieň v úzkych uličkách. Fotografie niektorých sakrálnych pamiatok som zaskomponoval do cyklu a neskôr audiovizuálneho pásma Trnavské

elégie. Materiál k tomuto cyklu som zbieral v čase vypätých emócií okolo odvolávania Róberta Bezáka. Aj keď nie som praktizujúci veriaci, situáciu som sledoval veľmi citlivo. Keďže si myslím, že urobil veľa pre duchovnú osvetu a ľudské porozumenie, rozhodol som sa mu tento cyklus venovať.

■ **Fotografi, nielen tí trnavskí vedia, že ste zástancom klasickej, teda analógovej fotografie. Prekvapilo ma, že ste sa začali touto prácou zaoberať v čase, keď boli už bežné digitálne fotoaparáty. Vás napriek tomu fascinovala tradičná technika. Nie je pre dnešného fotografa skôr na príťaž ísť cestou náročnejšieho procesu v foto-komore v porovnaní s úpravou snímok v počítači?**

- Hlavnými nástrojmi sú pre mňa analógové filmové zrkadlovky. Doplnené to je všetko o digitálny kompakť. Napriek tomu, že niektoré moje fotoaparáty sú dnes už skoro muzeálnymi kúskami, stále sú špičkové a robia neoceniteľnú službu. Našťastie je k dispozícii celá škála kinofilmov, papierov i chémie na spracovanie, i keď často len v internetových obchodoch. Veľkým uspokojením mojich aktivít je pre mňa práca v tmavej komore. Fotografia je tam výsledkom len a len mojej remeselnej práce a podľa môjho uváženia nesie spravidla i nezameniteľný punc originality. Digitálna fotografia dnes už dominuje. O súperení v ostrosti, kvalite zobrazenia alebo iných vizuálnych kritérií nemôže byť ani reči. Vytvoriť a prípadne následne zmazať tisíce snímok prakticky zadarmo, to je na nezaplatenie. Čiernobielej analógovej fotografii zostáva už len akési kúzlo a charisma. Napriek tomu existuje stále dosť nadšencov pre takýto typ fotografovania, aj u mladých. Neviem, či by skúsený odborník okom rozoznal analógovú fotografiu od

Jiří Svoboda: z cyklu *Spoločenstvo samotárov*

kvalitnej digitálnej tlače, ktorá je dnes už bežne k dispozícii. Myslí, že nie, ale ak aj áno, má vôbec zmysel niečo také rozpoznať? Nie je vo fotografii dôležitejší obsah, význam a posolstvo, než technika akou bola nasnímaná? Napriek všetkému, mám jasnú predstavu, aký digitálny fotoaparát si zoženiem, až sa na taký krok rozhodnem. Otázne je, či prechodom na digitál budú moje fotografie lepšie.

■ **U vás sú teda jednotlivé cykly nafotografované klasickým spôsobom. A nie je ich málo – príroda, dokumentárne fotografie, i také snímky, ktoré majú blízko k výtvarnému umeniu...**

- Moju tvorbu možno rozdeliť do niekoľkých tém: sú to krajiny a prírodné zátišia, napríklad cykly Cesty vody, Záruby, Hladné ruky stromov, Spoločenstvo samotárov. Nemám ambície zobrazovať monumentálne krajinné celky, viac ma motivujú jednotlivé figúry a kompozície objavené počas mojich výletov po okolí. Mojou láskou sú najmä Malé Karpaty. Rád vyhľadávam zvláštne svetelné podmienky, ktoré na mňa pôsobia svojou vzrušujúcou alebo tajomnou atmosférou. Nehľadám tam hlboký príbeh. Som rád, že zapôsobia svojou čitateľnou

emóciou a vyvolávajú pozitívny estetický dojem. Dokumentárne fotografie z cyklov Ukrajina 2004, Vtedy na trinástke, Vtedy na jarmeku I., II. niekedy hraničia so street, teda takzvanou pouličnou fotografiou. Tam ma láka zachytiť príbeh, momentálnu situáciu, komunikáciu medzi ľuďmi a emóciu. Krásnou a náročnou disciplínou je výtvarná fotografia. Tá je často situovaná do mestskej krajiny v mojich cykloch Trnavské elégie, Fleur de Eiffel, Cesty svetla, Cez okno, St.Louis Blues alebo Nočné točné. Málokedy obsahuje presnú charakteristiku prostredia, odkiaľ pochádza. Fotografie sú často zámerne strohé, minimalistické, neraz zobrazujú symbol, líniu, štruktúru. Tento prístup volím tiež pre sakrálne motívy a čiernobiele prevedenie je tu pre mňa jediná voľba.

■ **Aké mal kedysi fotograf možnosti predstaviť sa na výstave? Asi práve tam je najväčšia príležitosť, aby si ho všimli a aby získal nejakú spätnú väzbu. Začínali ste poskromne, ale oplátilo sa. Napríklad, minulý rok ste uspeli na výstave Amfo v Leviciach. Vaša audiovizuálna prezentácia Trnavské elégie získala prvú cenu.**

- Ešte v 90. rokoch existovala v Brne výborná predajňa firmy

Foma, českého výrobcu fotografických materiálov a chémie. V týchto priestoroch bola aj malá galéria, kde som ako člen spomínaného fotoklubu vystavil svoje prvé fotografie. Keď som neskôr dokončil cyklus Cesty svetla, fotografie z prostredia bývalého kláštora Rosa Coeli v Dolných Kouniciach, usporiadal som s pomocou tamojšieho mestského úradu výstavu priamo v priestoroch tohto bývalého kláštora. Tú som potom reprízoval na viacerých miestach – v Žabčiciach, Brne, ale aj v Trnave v bývalej kaviarni Bellarosa. Takto som vystavoval aj ďalšie cykly Cesty vody alebo Záruby. Výstavu si môže usporiadať fotograf aj vlastnými silami, aj keď to však stojí nemalú energiu. V posledných rokoch som už ako člen Fotokubu Iris zamerával výstavné aktivity na spoločné klubové výstavy, účasť na súťažiach Trnavský objektív, Genius Loci a na parkové výstavy. V roku 2012 som skúsil poslať svoje fotografie na niektoré zahraničné salóny ako je Medzinárodný salón fotografie Skofja Loka v Slovinsku alebo Medzinárodný festival fotografie Liguria Circuit v Taliansku. Chcel som vyskúšať, ako ich bude hodnotiť porota a či zarezonujú v medzinárodnom kontexte.

■ Ako ste sa stali členom združenia trnavských fotografov Iris? Jednoducho ste ich vyhľadali a prihlásili ste sa?

- Krátko po mojom príchode do Trnavy ma upútala pozvánka na fotografickú súťažnú prehliadku Trnavský objektív. Veľmi ma to oslovilo, pretože som dovedy poznal tieto aktivity skôr ako divák. Nadšený som bol úrovňou prác, ktoré sa tam prezentujú. Najmä mi utkvelo meno Blažej Vittek. Prvýkrát som navštívil klub asi v roku 2006. Spoznal som niekoľko príjemných ľudí, ale činnosť klubu viazla na akejsi neschopnosti sa dohodnúť. Asi

preto prišlo potom v roku 2009 k prirodzenému rozhodnutiu pretransformovať klub na občianske združenie. Tým sa problémy vyriešili a začali vznikať mnohé podnetné akcie. Pribudlo mnoho mladých členov. Dnešná partia je z hľadiska tvorby veľmi pestrá, zároveň však vyvážená a súdržná.

■ Vyrastali ste v Žabčiciach, zaživali ste atmosféru táborov pri Rokytnej, vnímali vôňu táborových ohňov, ku ktorým patrí aj hudba. Možno aj tam zostal kúsok toho snivého chlapčenského pohľadu, z ktorého sa o mnoho rokov neskôr čosi pretavilo do vašich fotografií. Ale vašim záujmom je však aj hudba. Prvú gitaru ste držali v rukách už v trinástich. Žáner, ktorému ste sa venovali, zaujíma nejedného Trnavčana...

- Ako šesťnásťročný som bol na pódiu s brnianskou kapelou Stíny. Milovali sme Spirituál Kvintet, Brontosaurus, hrali sme vlastné pesničky, ale i spirituály a rozsiahlejšie folkové skladby. Vojenčina znamenala pokračovanie v kapele Dárek, kde sme hrali napríklad Boba Dylana, Vladimíra Mišíka, Michala Prokopa či Rolling Stones. Bolo to v rokoch 1987 – 89. Zamiloval som si aj blues a objavil som aj fúkaciu harmoniku. Odchodom z vojenčiny prišlo moje pôsobenie v kapele BluesHarp z Veľkých Němčíc. Hrali sme progresívne country, bluegrass a newgrass. Stretol som tam vynikajúce osobnosti, napríklad excelentného hráča na fúkačiu harmoniku Milivoja Hansliana, alebo bendžistu a zakladateľa firmy Furch Františka Furcha, ktorý dnes vyrába gitary svetovej úrovne. V takejto zostave sme účinkovali na rôznych festivaloch, kde sme mali možnosť stretnúť sa s profesionálnymi muzikantmi. Novembrové udalosti 1989 znamenali rozpad kapely. Každý mal

zrazu iné pracovné a súkromné aktivity. V roku 1991 som založil svoju štvorčlennú kapelu Highway 61 (Diaľnica č. 61). Mali sme pôvodný repertoár, a viac sme hrali rock s bluesovými koreňmi. To nás priviedlo do rockových klubov a na open air pódia. Vrcholom našich aktivít bolo hranie s Vladimírom Mišíkom a jeho kapelou Etc... v roku 1995. Nato sa kapela rozpadla. Ale ostal po nej amatérsky nakrútený album Zvířecí zvyky z roku 1994.

■ Najnovšou novinkou fotoklubu Iris okrem mnohých akcií posledného obdobia ako sú výstavy, FoTtofest a ďalšie, je aj kniha, v ktorej sa prezentuje profil najvýznamnejších aktivít fotoklubu. Kvalitatívny vývoj hlavných autorov klubu je už na takej úrovni, že prirodzene dozrel na vydanie takejto knihy.

- Okrem iných dôležitých okolností je významné, že kniha bude dokumentom, že na začiatku 21. storočia existoval takýto fotoklub. Každý z nás má svoje občianske povolania, má svoju rodinu, takže aj z tohto pohľadu nebolo jednoduché skoncipovať knihu do výslednej podoby. Minulý rok kniha získavala čoraz výraznejšie kontúry a všetko sa úspešne zrealizovalo aj vďaka nášmu členovi Karolovi Križanovi, ktorý sa nezištne ujal grafickej úpravy. Aj preto, že vydanie takejto knihy nie je finančne jednoduchá záležitosť, rozhodli sme sa dať priestor čiernobielym fotografiám. Každý z členov dostal voľný priestor na výber svojich prác. Definovaný bol len rozsah šiestich strán pre každého vrátane krátkeho predstavenia. Radenie autorov je podľa abecedy a myslím, že celá kolekcia je kompaktná a vyrovnaná. Je aj výsledkom toho, že v klube panuje jednotný ruch a vzácna tolerancia. Mnohé z toho napovedá, že sme autor-sky a umelecky silným združením. ■

Iveta Pospíšilová, foto: Martin Jurčo

Za všetko môže Trnava, priznáva moderátor Vlado Voštinár

Napriek tomu, že už sedem rokov býva v Bratislave, rozhovor sme pripravovali v jeho rodnej Trnave. Termín stretnutia sme si dohovárali niekoľkokrát, pretože mu evidentne robilo problém nájsť si v kalendári, zaplnenom pracovnými termínmi, hodinku času plus ďalšie dve na cestu. Trval na stretnutí v Trnave, ktorú má stále rád. Napokon sme sa dohodli na príjemnom prostredí hotela neďaleko Trnavskej univerzity a pri kávičke sme sa porozprávali. Populárny moderátor Vlado Voštinár (11. 2. 1964 Trnava).

■ Vráťme sa v čase o pár desaťročí späť. V ktorej časti Trnavy ste vyrastali?

- Bývali sme s rodičmi a sestrami Gabikou a Jankou na Prednádraží I. Sídliisko bolo v tom čase nové, takže sa tam sťahovali mladé rodiny s malými deťmi, ktoré si tam vytvorili svoju komunitu. Aj ja som do nej patril. Dodnes sa s niektorými stretávame. V Bratislave je veľmi cítiť anonymitu. Myslím, že tieto sídliskové spoločenstvá súčasným deťom chýbajú. Veľmi často spomínam na park, ktorý sme mali oproti. Na lavičku, na ktorej sme sedávali a hrali na gitare. Na strom, ktorý sme volali Vrana a do koruny ktorého sme chodievali tajne fajčiť. Dnes sa už, žiaľ, všetko zmenilo. Lavička je iná, moderná, strom padol za obeť rozširovaniu železničnej stanice a k „môjmu“ domu prilepili dve nevkusné stavby. Pri každej návšteve Trnavy sa Prednádražím prevezím, ale pocit cudzosti sa zväčšuje a je mi z toho smutno. Rodičia už nežijú, takže už tam ani nemám koho navštíviť.

■ Nostalgia za sídliskom detstva je pochopiteľná. Aký však máte pocit z dnešnej Trnavy ako mesta?

- Vždy som mal dobrý. Trnava má svoju neopakovateľnú atmosféru. Keď vidím, ako sa buduje krásny futbalový štadión, tak verím, že život sa z periférie, kde sú nákupné centrá, vráti opäť do centra. To je nádherné, s bohatou históriou. Verím, že tam

pribudnú ďalšie kaviarničky, reštaurácie a Trnavčania tam zasa budú chodiť častejšie.

■ Dlhé obdobie vášho života v našom meste sa spája s vrcholovým plávaním. Na aké zážitky z tejto oblasti si spomínate?

- Začal som plávať ako päťročný a pretekal som až do postpubertálneho veku. Na plavárni som trávil väčšinu času. Vstával som o pol šiestej, hodinka plávania pred vyučovaním, popoludní od piatej do ôsmej, medzitým škola a príprava do školy. náš klub sa volal Vysoké školy Trnava. S hrdosťou sme nosili na teplákoch nápis VŠ Trnava, pretože sme plávali prvú Československú ligu a bol to veľmi uznávaný klub. Najviac spomienok môjho detstva a tínedžerských rokov sa spája práve s plavárňou. A tá ostala v tej istej podobe ako kedysi. Tie isté šatne, kachličky,

ten istý odrazový mostík. Tam chodievam veľmi rád, až sa vždy zhlboka nadýchnem. Tréner Hlavatý je tam, myslím, dodnes a z mojich plaveckých spolupútников sa stali špičkoví plaveckí tréneri, ktorí vychovávajú nové generácie skvelých plavcov. Nevie, čím to je, ale z plavcov, aspoň v našej generácii, sa stali veľmi úspešní ľudia. Nemám na mysli seba, ale kamarátov, z ktorých sú špičkoví manažéri alebo úspešní podnikatelia. Verím, že aj z tejto generácie trnavských plavcov vyrastú osobnosti.

■ Ako sa z úspešného športovca stal moderátor? Nie športový?...

- Nikdy som nemal takéto ambície. Boli dve prostredia, kde sa mi zrýchľoval tep. Jedným boli letiská s množstvom cestujúcich rôznych národností a kultúr. Druhým divadlo. Vždy pre mňa znamenalo niečo sviatočné,

kam sa chodilo pekne oblečený, prosto, čosi cnostné. V mojom mladom veku malo Trnavské divadlo pre deti a mládež obrovský cveng. Nielen krásna stavba, ale najmä výborný repertoár. Účinkovali tu vynikajúci herci, samé osobnosti. V roku 1993 vypísalo novovznikajúce Rádio T konkurz na moderátora. Konal sa práve v našom divadle. Prihlásil som sa, ale s jediným cieľom. Vidieť toto divadlo za oponou. Vedel som, že budem môcť aspoň chvíľu stáť na pódiu, kde hrajú všetky herecké hviezdy: Šišková, Geišberg, Kožka, Šimun... To bola moja jediná motivácia. A stalo sa čosi zvláštne. Asi tie emócie vo mne vyburcovali nejaký drajv a bol som o čosi lepší, než iní. Lebo z tých stoviek ľudí, ktorí sa prihlásili, napokon vybrali mňa. A mne sa kompletne zmenil život.

■ Čomu ste sa vtedy profesionálne venovali?

- Dojil som kravy (smiech). Pracoval som ako zootechnik v živočíšnej výrobe v poľnohospodárskom družstve v Cíferi. Vstával som každý deň o pol tretej, aby som o štvrtej mohol byť v práci. Z Trnavy som chodil na športovom cestnom bicykli, spájal som príjemné s užitočným, stopoval som si čas. V Cíferi som najskôr robil naozaj všetko, potom som mal obdobie, keď ma oslovovali „pán vedúci“ ☺.

■ Začiatky v mediálnej sfére teda museli byť dosť náročné...

- Vtedy Rádio T ponúkalo možnosť, aká už dnes neexistuje, bez skúseností vhuŕnúť do mediálneho prostredia. Bolo medzi nami aj niekoľko profesionálov, tak sa dalo od nich učiť. Najskôr som hlásil každú hodinu iba čas. Po týždni mi dali autorskú reláciu s ekonomickými témami. Mala názov Plné vrecká peňazí. Nemal som nijaké skúsenosti zo žurnalistiky. Príprava prvých dvojhodinových programov mi

trvala aj šesť hodín. Pozýval som si do vysielania i pracovníkov mestského úradu, z daňového oddelenia, a podobne. Zrazu som spoznal úplne iný rozmer profesionálneho života. Napokon som sa rozhodol iba pre rádio, hoci som tam mal nepomerne nižší príjem, než na družstve. Po roku mi zavolali z Fun rádia, že ma počúvajú a chceli by si ma vyskúšať u nich. Po mesiaci skúšok som už bol moderátorom Fun rádia. Chápete to? ☺ Dojil som kravy, a o štrnásť mesiacov som vysielal v najpočúvanejšom rádiu. Môj život má skutočne prvky amerického sna.

■ To bol riadny skok...

- Myslíte? ☺ Spočiatku mi dávali najavo, že neprichádzam z ich sveta. Všetci mali vyštudované umelecké školy. Ale po pár mesiacoch sme si veci vyjasnili a všetko sa pomaly upokojilo. Dal som im najavo, že zutekať nemienim a že z ich rečí sa nezrútim.

■ Do sveta médií ste vstúpili na dnešné pomery pomerne neskoro. Mali ste dvadsaťdeväť...

- Áno, dnes sú herci a moderátori v tomto veku na vrchole. Mne trvalo vari desať rokov, kým som sa tam prepracoval. A za všetko môže Trnava – sídlisko, divadlo, Rádio T...

■ Máte pocit, že ste o niečo prišli, keďže ste v tejto branži začínali až v zrelom veku? Alebo ste skôr niečo získali?

- Neprišiel som o nič. To, že som začínal neskôr, ma ochránilo. Keď mladý človek získa pocit, že je chvíľu slávny, hoci je to pseudosláva, a zarobí viac peňazí, neustojí to. Jednoducho, zblbne. Mne sa to vďaka neskoršiemu nástupu, našťastie, nestalo. A veľmi si to strážim. Sú chvíle, keď si robím sebareflexiu, či sa vo mne niečo nemení. Naša práca nie je na doživotie. Nikdy neviem, kedy stratia záujem te-

levízie alebo diváci. Našťastie, zatiaľ ho obe strany majú.

■ Stali ste sa tvárou mnohých televíznych relácií, aj súťažných. No najpopulárnejší ste určite vďaka Novému bývaniu. Naučili ste sa za sedem rokov jej vysielania niečo, čo vám neskôr pomohlo? Napríklad, pri výbere lokality alebo zariadení vášho bytu.

- Do povedomia som sa pravdepodobne dostal vďaka jednorazovej relácii IQ test národa, čo bol veľkolepý, štvorhodinový priamy prenos z barrandovského štúdia v Prahe. Potom ma obsadili do programu Inkognito, ktorý trval štyri roky a bol veľmi úspešný. Myslel som si, že to už nič neprekoná. A potom prišlo Nové bývanie. Sedem rokov pre televízny program je nadštandardná dĺžka trvania a táto relácia dosahuje stále skvelú sledovanosť. Nastúpil som tam ako úplný laik. Ale dnes už by ma realitný maklér asi nedobehol. Už som dostal aj mnohé ponuky do oblasti obchodu s realitami. Ale s poďakovaním som ich odmietol. Nie je to, čo by ma napláňalo. Myslím si však, že realitám rozumiem. Keď som si kupoval nový byt v Bratislave, tak som si kontroloval rôzne drobnosti. Tiež, keď som kupoval areál pri Trenčianskej Teplej, nenechal som si prezentovať nedôležité veci ako prioritné. Už viem, čo je pri kúpe realít podstatné, na čo si treba dávať pozor, a čím sa netreba veľmi zaoberať. Kamarátom však rady nedávam, vždy ich odkážem na odborníkov.

■ V rámci spomínanej televíznej relácie o bývaní navštevujete naše domácnosti. Zmenila sa za ten čas kvalita bývania, nároky a štýl?

- Áno, doba to priniesla. Hoci kvalita ostala, lebo s panelákovým bývaním sa nedá veľa robiť. Ale ľudia prišli na to, že je fajn si ho zatepliť, zmodernizovať si

dizajn vchodu, pekne si zariadiť byt. Kvitujem, že mnohé panely boli pred pár rokmi „ošumelé“, dnes vyzerajú výborne. Aj byty sú fantastické. Ľudí pozitívne ovplyvňujú aj časopisy o bývaní. Veľký posun dopredu urobili realitní makléri. Mnohí sú veľmi profesionálni.

■ **Myslím, že na svoj areál Oliwa, v ktorom už realizujete detské letné tábory, ste patrične hrdý. Budujete ho tri roky. Čo vás motivovalo pustiť sa do takej veľkej investície?**

- Je to skutočne veľmi, ale naozaj veľmi drahá hračka. Moderovanie je krásne povolanie, ale vytvárate iba niečo nehmotné. Niekde možno ostane nahrávka v archíve, ale to je všetko. Okrem toho, nechcel som, aby peniaze, ktorých som mal možnosť zarábať trochu viac, skončili márnivo

(red)

Vyhlásenie literárnej súťaže o Cenu Slovenského učeného tovarišstva

Literárny klub Bernolák pri Miestnom odbore Matice slovenskej v Trnave v spolupráci s Mestom Trnavou, Divadlom Janka Palárika, Knížnicou Juraja Fándlyho v Trnave, Bernolákovou spoločnosťou v Bratislave a redakciou dvojtýždenníka Kultúra v Bratislave vyhlásili XVII. ročník celoslovenskej literárnej súťaže o Cenu Slovenského učeného tovarišstva v Trnave 2014/2015. Uzávierka súťaže je 15. marca 2015.

Základné delenie súťaže je na poéziu a prózu. V prvej súťažnej kategórii budú zaradení žiaci a študenti do 15 rokov, v druhej súťažiaci od 16 do 30 rokov, tretia kategória je pre súťažiacich od 31 rokov.

Do súťaže sa môžu prihlásiť autori so svojou nepublikovanou tvorbou poézie a prózy. Súťaž nie je anonymná, práce sa nevracajú. Zaslať možno 5 básní, alebo krátke prózy v maxim. rozsahu 5 strán (150 riadkov). Práce je potrebné zaslať štvorňo, riadne rozdelené a zopäť do štyroch samostatných častí. Na vrchnom liste každej časti v pravom hornom rohu treba uviesť presné údaje: meno,

kúpou luxusných áut, nebodaj oblečenia. Rozhodol som sa ich takto investovať na ošoh detí v letných táboroch či školách v prírode. Všetko som do nuly investoval a ešte som si vzal aj úver. Manželka mi dodnes nadáva. Prosto som chcel niečo hmotné po sebe zanechať. Areál nebol v čase kúpy v najlepšom stave, ale mal obrovský potenciál, a teraz ho revitalizáciou z neho dostávam. Stojí ma to veľa času, úsilia a peňazí. Ale o dva roky by som to mohol mať v stave, aký si predstavujem, a potom tam dám tabuľku, že tento areál bol zrevitalizovaný aj vďaka Vladovi Voštinárovi. A potom už budem spokojný. (smiech)

■ **Vidím v tom prepojenie aj s vaším pôvodným povolaním, ktoré ste si isto vybrali aj pre blízky vzťah k prírode.**

- Som v období, keď sa začínam preformátovávať na symbiózu s prírodou. Odkedy mám areál Oliwa v krásnom lesnom prostredí Strážovských vrchov, uvedomujem si stále viac, že nemôžeme prírodu iba drancovať, musíme aj dávať. Vysadil som tam stošesťdesiat krásnych ihličnanov, ktoré raz budú tvoriť dominantu. Zrevitalizoval som trávniky, cesty. Pravdepodobne tam pribudne i salašík so zvieratami, aby som sa na konci života opäť dostal na pôvodný začiatok. Myslím si totiž, že svet pretechnizovaním pôjde tak proti prírode, že pre mňa o desať rokov nebude väčšia radosť, než vyrobiť syr, napiecť chlieb, niečo dopestovať a dať prácu ľuďom z okolia. Vo mne stále totiž koluje jedna farmárska bunka. Tak jej dám šancu rásť... (smiech) ■

priezvisko, adresu, vek, kategóriu (poézia, próza). Taktiež treba na vrchnom liste uviesť názvy jednotlivých básní, resp. poviedok. Každý samostatný musí byť v pravom hornom rohu označený menom autora.

Práce na obálke označte „literárna súťaž“ a zasielajte na adresu: Miestny odbor Matice slovenskej, Trojičné námestie 2, v DJP, 917 01 Trnava, Bližšie informácie na čísle 0905/852788.

Práce po uzávierke nebudú do súťaže prijaté. Práce, ktoré nebudú spĺňať uvedené formálne náležitosti, nebudú hodnotené. Predpokladaný dátum vyhodnotenia súťaže je máj 2015. Na vyhodnotenie sú pozývaní iba

ocenení účastníci. Výsledky súťaže budú uverejnené v Katolíckych novinách, Slovenských národných novinách, dvojtýždenníku Kultúra a v regionálnych periodikách.

Celoslovenská súťaž o Cenu Slovenského učeného tovarišstva je v médiách označovaná za medzinárodnú. Do predchádzajúcich ročníkov sa prihlásili autori zo Slovenska, z Talianska, Španielska, Francúzska, Čiech a z Kanady. Výsledky súťaže z XI., XII, XIII. a XIV. ročníka boli publikované v celoslovenskom zborníku, ktorý vydáva Osvetový ústav Bratislava z celoslovenských literárnych súťaží na Slovensku. ■

Martin Jurčo, foto: rodinná zbierka L. Droppovej

Spisovateľský talent s tragickým osudom .....

Patrí do nevel'kého radu ženských predstaviteľiek slovenskej klasickej literatúry. No na rozdiel od Timravy, Eleny Maróthy-Šoltésovej či Terézie Vansovej sa dnes veľa o nej nevie. Dokonca ani Trnavčanom jej meno nič nehovorí, napriek tomu, že v našom meste prišla na svet a tu aj vyrastala. Spisovateľka Viera Markovičová Záturecká pochádzala z otcovej i matkinej strany z uvedomelej evanjelickej rodiny z Turca. Oba rody mali významných predkov, a tak dostala dobré základy, aby sa venovala poézii, próze, divadelným hrám, publicistike, ale i dielam pre deti a mládež. Sto päť rokov od jej narodenia by zaiste stálo za zamyslenie, či by sme si našu rodáčku Vieru Markovičovú-Zátureckú (26. 2. 1910 – 1. 8. 1953) nemohli pripomenúť pomenovaním ulice či aspoň osadením pamätnej tabule.

Za zmienku zaiste stojí rod, z ktorého Viera Markovičová-Záturecká pochádzala. Rodina Zátureckých bola jednou z najstarších zemianskych rodín v Turci. Prapredok rodu Uzda bol kráľovským rybárom a poľovníkom, a vyznamenal sa aj v kráľovskom vojsku. Za preukázané služby mu kráľ Belo IV. daroval územie Hosti a Záturčia, od ktorého si rodina odvodila aj svoje priezvisko. Z rozvetveného rodu Zátureckých si zasluhujú pozornosť viaceré osobnosti. Spomeňme aspoň najbližších príbuzných spisovateľky: Jej starý otec, Adolf Peter Záturecký, bol učiteľom a autorom didaktickej a ľudových výchovnej literatúry a učebníc ako je Slovenská mluvnica (vyšla v r. 1899) a Obrázkový šlabikár (1902). No najvýznamnejšie sú jeho zbierky folklóru Slovenské hádky (1894) a najmä doteraz neprekonané Slovenské príslovia, porekadlá a úslovia (1897). Žiaľ, v minulých desaťročiach pri reedíciách vydavateľa vynechávali jednu celú kapitolu, kde sa príslovia spájali s Bohom, cirkvami či svätými. Strýc spisovateľky JUDr. Adolf Vladimír Záturecký (1884 – 1958) zastával viaceré významné funkcie. Napríklad, po vzniku ČSR sa stal senátnym prezidentom Najvyššieho súdu v Brne, neskôr druhým predsedom Najvyššieho súdu v Bratislave. Bol autorom mnohých odborných štúdií a publikácií, z ktorých najvýznamnejšie práce sú

Viera Markovičová-Záturecká na fotografii s dvomi dcérami.

venované slovenskej právnickej terminológii, za čo mu Univerzita Komenského udelila čestný titul doktor honoris causa. Aj to sme sa dozvedeli od dcéry Viery Markovičovej-Zátureckej, etnologickej Ľubice Droppovej, ktorá dnes žije v Bratislave a sa snaží pripomínať život a dielo svojej matky. Naposledy, napríklad, pri stom výročí jej narodenia krátkou spomienkou v časopise Tvorba či stretnutím v Literárnom a hudobnom múzeu v Banskej Bystrici. Možno ste sa aj vy zamysleli nad tým, ako sa mohol potomok rodu Zátureckých objaviť v Trnave? Celkom jednoducho. Otec Viery Markovičovej-Zátureckej bol lekár. Narodil sa v Brezne a rodinu mal najmä v Martine. No v týchto mestách neboli voľné lekárske miesta. Práve v Trnave sa za-

čiatkom storočia takéto miesto uvoľnilo. A tak sa kvôli otcovej práci presťahovala do Trnavy celá rodina. A tu sa im aj narodila dcéra Anna a neskôr aj dcéra Viera. V Trnave bol Ján Záturecký všeobecným lekárom. „Mamička často spomínala, že ho volali aj do okolitých dedín, najmä počas sobôt. Vtedy sa chlapi na zábavách pobili, a on ich prišiel zachraňovať,“ hovorí dnes Ľubica Droppová. No venoval sa aj inej činnosti. Ako sa píše v jednom z nekrológov pod názvom Smrť zaslúžilého Slováka (Robotnícke noviny, r. 1936) sa dozvedáme: „Trnava bola hodne pomaďarizované mesto, vtedy ešte aj s dosť veľkým zlomkom Nemcov. Málo tam bývalo našich ľudí, a me novite inteligentov, hoci Trnava bývala dávno predtým kultúrnym

strediskom slovenského katolíctva. Teraz dvaja evanjelici Ivanka a Záturecký, spojili sa s katolíkom Martinom Kollárom a vniesli čulý národný život do udivenej Trnavy, ktorá nebola zvyklá inteligentov po slovensky hovoriť. A pekná práca mala aj zaslúžený výsledok: Kollár bol napriek teroru maďarských poslancov trikrát zvolený za poslanca, Ivanka raz, dr. Záturecký bol zvolený i do stoličného výboru, kde bránil svedomite záujmy slovenských roľníkov. Stále mal na starosti i hospodárske inštitúcie slovenské, zvlášte Hospodársku banku trnavskú vtedy založenú, ktorá sa rýchlo veľmi pekne vyvíjala.“ Viera Markovičová-Záturecká absolvovala v Trnave aj základnú školu. Samozrejme, bolo to ešte pred vznikom Československa, a tak sa učila po maďarsky. „Ale cez vojnu, keď starý otec musel narukovať ako vojenský lekár, sa jeho manželka s oboma dcérami presťahovala do Martina. Tam žil jej otecko Matúš Dula. Všetci tam prežili vojnové roky až do času, keď sa môj starý otec vrátil z vojny,“ hovorí Ľubica Droppová. Viera Markovičová-Záturecká začala písať ešte v školskom veku a už ako šestnásťročnej jej v Živene uverejnili poviedku Trik s podtitulom Životopis môjho psa. Vtedy sa pokúsila aj o dramatickú tvorbu. Podnetom jej boli operné predstavenia, ktoré navštevovala s rodičmi. Napísala operné libreto Hviezdoslavovej Hájnikovej ženy. Neodradilo ju odmietnutie otca, ani profesorky na gymnáziu, ba neskôr ani odbornej kritiky. „Mamička napísala v spomienkach, že keď potom bol vypísaný súbeh na operné libretá, prepracovala ho, a čo kedysi skrslo v hlave dieťaťa, za to dostala po rokoch cenu,“ hovorí Ľubica Droppová. Po vzniku spoločnej republiky mnohí maďarskí vyšší úradníci odišli do Maďarska. Tak dostali

aj vzdelaní Slováci (popri Čechoch) šancu pracovať v štátnych službách a uplatniť sa aj tu na Slovensku. A tak sa Ján Záturecký stal šéflekárom Československých štátnych železníc pre Slovensko. Mladá Vierka navštevovala gymnázium v Trnave, no rodina sa už sťahovala do Bratislavy. A tak prestúpila na gymnázium na dnešnej Grösslingovej ulici. V Bratislave skončila aj Filozofickú fakultu UK, odbor slovenský jazyk a nemecký jazyk a literatúru. Ešte počas štúdiá sa vydala za bankového úradníka Karola Markoviča a narodili sa im tri dcéry. Najplodnejším obdobím Viery Markovičovej-Zátureckej boli roky 1939 – 1947. Bolo to počas jej pobytu v Banskej Bystrici. Vedenie banky tam preložilo jej manžela. „Vznikli zbierky rozprávok a divadelná hra pre deti. Tu má korene i väčšina jej dramatickej tvorby, neskôr vydaná zbierka poviedok i jej osobná lyrika publikovaná v časopisoch Elán, Tvorba, Živena, či Dennica. Dramatická tvorba je najvýznamnejšou časťou jej diela. Napríklad, jej hra Za frontom sa úspešne hrávala najmä v povojnových rokoch. Viackrát sa reprízovalo aj jej televízne spracovanie tejto hry z roku 1973 v naštudovaní režisérky Marty Gogálovej (okrem toho o niekoľko rokov predtým, v roku 1959, uviedol režisér Imrich Strelka dramaturgiu pôvodnej televíznej hry Viery Markovičovej-Zátureckej Gulometný pás). Jej próza a dramatika zostala aj v rukopise. Niektoré divadelné hry vyhrali aj rôzne súťaže, ako napríklad hra Husle či Neoslobodený Jeruzalem,“ hovorí Ľubica Droppová. A to nespomenula všetky diela (napríklad, prekladala hry J. W. Goetheho). Škoda, že dnes nie je dostupný zborník alebo skromný výber z rozsiahlej tvorby Viery Markovičovej-Zátureckej. Ešte v roku 1988

pripravila Eleonóra Bartóková jej bibliografiu, ktorú vydala Okresná knižnica v Trnave. Pripomeňme, že odborná kritika pozitívne vníma žánrovú autorskú pestrosť a rozmanitosť prístupov Viery Markovičovej-Zátureckej k písaniu. Jej diela sú pútavé, používajú kultivovaný jazyk s folklórnymi prvkami. V jej prózach a dramatickej tvorbe sa odráža najmä tematika Slovenského národného povstania (napr. próza Skrytí hrdinovia). Hry Na druhý breh, Za frontom a Ničomník spomína teatrológ Vladimír Štefko ako diela slovenskej drámy 20. storočia, v ktorých sa autorka snažila vnoriť do psychológie postáv v hraničnej situácii. Z rozsiahleho diela spomeňme aj rozhlasové hry, štúdie o Beethovenovi, nemeckej romantike (spracúvala ju aj v diplomovej práci), písala aj články o aktualitách z kultúrneho života. V povojnových rokoch sa zapájala aj do ženského hnutia a pracovala v rôznych umenovedných komisiách. „V roku 1947 sa Markovičovi presťahovali späť do Bratislavy. Aj keď písala menej a bola aktívna v mnohých organizáciách, trápilo ju čoraz väčšie sklamanie a obavy zo spoločensko-politického vývoja,“ hovorí Ľubica Droppová. Manžel Viery Markovičovej-Zátureckej Karol Markovič (významný účastník SNP internovaný na sklonku vojnového slovenského štátu v koncentračnom tábore Mauthausen) bol v povojnových rokoch popredným bankovým úradníkom. V roku 1953, keď sa obyvatelia Československa zo dňa na deň dozvedeli o menovej reforme, ktorá ich pripravila o celé úspory, štátny aparát potreboval nájsť vinníkov za túto akciu. Niekoľkých vysoko postavených bankových úradníkov v Bratislave i Prahe zaistili a súdili v spoločnom procese. Začiatkom júla 1953 zatkla vtedajšia Štátna

bezpečnosť aj Karola Markoviča. Rodina dlho nevedela, kde je, z čoho je obvinený, ba ani či vôbec ešte žije. Až v druhej polovici 50. rokov, keď sa uvoľnila situácia a začali sa prepúšťať aj politickí väzni, dostal sa na slobodu aj on. Úplnej rehabilitácie po roku 1990 sa však už nedožil. Po manželovom zatknutí vyšetrovali aj Vieru Markovičovú-Zátureckú. Síce na slobode, ale kruto a nelútostne. Z tohto sveta odišla dobrovoľne 1. augusta 1953. Okolnosti jej úmrtia

dodnes nie sú celkom jasné. Jej priateľka, spisovateľka Katarína Lazarová v roku 1963 napísala v časopise Kultúrny život: „Únik to bol. Únik uštvaneho, na smrť uštvaneho človeka pred hrôzou, pred vyzváňaním vo dne v noci, pred hrôzou z auta, čo zastane pred domom a vyroja sa z neho tmavé postavy. Pred človekom, ktorý nedočkavo a nenávisťne striehne, kedy sa nepríčetne vylakaná žena spolu s deťmi vyprace z bytu, ktorý si on už vymeral pre svoj nábytok. Pred

sklamaním z priateľov, ktorí zradili alebo sú zbabelí, pred prišerou podobnosťou s dobou, keď iná polícia zatkla jej muža.. Raz sa v nich musí ozvať svedomie. Raz sa v nich hádam ozve.“ Viera Markovičová-Záturecká zomrela v Bratislave, pochovaná je v Banskej Bystrici-Kremničke. Po mnohých desaťročiach vznikla rozhlasová relácia Podobizne. Bola to dramatizovaná spomienka na Vieru Markovičovú-Zátureckú, kde ju stvárnila herečka Anna Javorková. ■

Peter Radványi, foto: Peťka Radványiová

Koncert pre Johna Dopyeru – Malý Dobrofest

Špeciálny koncert s názvom Koncert pre Johna Dopyeru s podtitulom Malý Dobrofest sa uskutoční v prvú marcovú sobotu 7. 3. 2015 v novootvorenom City Clube – bývalom Motobare na Šrobárovej ulici v Trnave. Pripomenie pamiatku významného slovenského rodáka Johna Dopyeru (1893–1988), vynálezcu rezofonickej gitary dobro a nositeľa Čestného občianstva mesta Trnavy, ktorý vyrástol v neďalekej Dolnej Krupej.

„Dobrofest bol jediným podujatím svojho druhu nielen na Slovensku, ale aj na celom svete a výrazne prispel k zviditeľneniu nášho mesta. Pretože sa v Trnave už niekoľko rokov nekoná, radi by sme koncertom oživilí aj spomienku na tento medzinárodný hudobný festival, ktorý bol venovaný práve pamiatku Johna Dopyeru,“ povedal bývalý organizátor Dobrofestu Rudo Áč a dodal: „Zároveň si v priebehu večera pripomenieme aj 80. výročie narodenia prvého slovenského dobristu Trnavčana Gusta Bleščáka, pamiatku nebohého kráľa Dobrofestu, amerického hudobníka a speváka Boba Brozmana, i nedávno zosnulého vynálezcovho syna Johna Edwarda Dopyeru, ktorý stál pri začiatkoch Dobrofestu a bol jeho viacnásobným hosťom. K nim nečakane pribudol aj náš český priateľ, jeden z najväčších výrobcov rezofonických gitár v Európe Ing. František Javůrek, veľký priazniviec a podporovateľ Dobrofestu a nositeľ Ceny Johna Dopyeru, ktorý umrel 19. februára.“ Pravda, koncert nebude len o spomienkach, ale hlavnú úlohu

bude, samozrejme, hrať hudba. O tú sa okrem známych slovenských dobristov postarajú aj viacerí umelci zo zahraničia – Američan Willie Jones so svojim Bandom, Toni Balocco z Talianska a Julian Socha z Veľkej Británie. Americký spevák Willie Jones v priebehu svojho vystúpenia predstaví aj piesne z nového albumu Hands Of Time, ktorý nahral so svojou slovenskou kapelou a následne ho v City Clube aj slávnostne pokrstí. Koncertný večer, na ktorom bude

dominovať zvuk jedinečného hudobného nástroja, môže byť predzvestou znovu usporiadania medzinárodného festivalu Dobrofest – Trnava v jeho pôvodnej podobe. Veď rezofonická gitara, ktorá sa medzičasom považuje za americký ľudový nástroj a je aj súčasťou amerického kultúrneho dedičstva, na budúci rok osláví 90. narodeniny a trnavská Dvorana slávy dobra, jediné múzeum dobra v Európe, si pripomenie 20. výročie svojho vzniku. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: archív mf

Ivan Štefka, nezabudnuteľný atlét a hokejista ...

Do diaľky skočil vyše sedem metrov, vyslúžil si reprezentačný dres a v zime zasa ostošesť naháňal puk

Staroba si počká na každého. Športovcov nevynímajúc. Majme preto v úcte každého matadora. Aj si ich postupne pripomínáme. Ivan Štefka. Ďalší diamant z klenotnice trnavskej telesnej kultúry. Dvadsiateho januára oslávil sedemdesiate ôsme narodeniny. Patril do generácie, pre ktorú bola samozrejmosťou pohybová všestrannosť. Zamlada sa v rodnom meste upísal najmä atletike a ľadovému hokeju. S kráľovnou športov koketoval v šprintoch i diaľke. Nádejný atlét Slávie Trnava to dotiahol do reprezentačného výberu Československa. Prvý štart za národné družstvo mal v päťdesiatom piatom roku proti východonemeckému tímu. Neskôr sa dokonca stal členom Dukly Praha. Viackrát preskočil v diaľkarskom sektore sedemmetrovú hranicu. Osobný rekord 712 cm dosiahol v Brne. Mal vtedy 21 rokov. A Štefkove hokejové začiatky? „S partiou chalanov sme ostošesť hrávali v Malom stave a Štrkoch. Tiež nás bavilo korčuľovanie na

umelom ľade zimného štadióna,“ spomenie. Po istom čase si zahral aj ozajstný hokej. Písal sa rok 1954. „Prvé zápasy prišli na rad v zostave Lokomotívy Trnava. Absolvovali sme ich bez tréningov. Starší, použitý výstroj nám zapožičal Spartak. Až neskôr zakúpil tento železničiar klub približne desať nových súprav. Vtedajšie dianie organizačne zabezpečoval Martin Blažo,“ dodá športová legenda. Štefkov talent

nezostal bez povšimnutia. Mladého hokejistu oslovili páni Žigárdy a Molnár. V spartakovskej zostave si vzápätí odkrútil zopár priateľských duelov po okolitých dedinách. Ľadovej vášni s hokejkou a pukom sa naplno oddal až po skončení základnej vojenskej služby. Zelenú uniformu vyzliekol v päťdesiatom ôsmom. V hokejovom Spartaku aktívne pôsobil do r. 1965. Odvtedy teda uplynulo rovné polstoročie. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: Ján Král

Plavecká Veľká cena Trnavy do piatej desiatky ...

Vrcholné medzinárodné preteký v krytom dvadsaťpäťmetrovom bazéne na Slovensku uvidíme štrnásteho a pätnásteho marca

Termínová listina ponúka v treťom mesiaci nového roku tradičný mokrý festival na trnavskom Prednádraží. Stane sa tak už štyridsiaty prvý raz. Krytá plaváreň MTF STU na Ulici Jána Bottu ožije pretekárskym huriavkom 14. a 15. marca. Po oba dni od pol desiatej sa v šiestich dráhach predstavia súťažiaci dovedna v dvadsiatich šiestich disciplínach, vrátane sprievodných konfrontácií najmladších adeptov. U dospelých zároveň

pôjde o úvodné kolo Slovenského pohára družstiev. Technickí realizátori z Plaveckého klubu STU očakávajú okolo 350 mužov, žien a žiackych nádejí. Popri slovenských oddieloch i teraz poslali prihlášky viaceré výpravy spoza hraníc. Spomínaný plavecký míting teda vstupuje do piatej desiatky. Pod strechou vtedajšej pedagogickej fakulty UK dostala ouvertúra zelenú začiatkom apríla 1974. Preteký mali prestávku iba v jednom

prípade, to keď vo vysokoškolskom bazéne spadol strop a tak tento telovýchovný objekt musel prejsť rozsiahlou rekonštrukciou. Skúsený usporiadateľský štáb, pod riaditeľskou taktovkou bývalej poprednej plavkyne TJ Vysoké školy a neskôr trénerky Tatiany Bergmannovej (za slobodna Vachtovej), sa vlni potešil z piatich nových rekordov Veľkej ceny Trnavy. Tiež teraz, v sobotu 14. 3. predpoludním, dostane

priestor Memoriál Jozefa Stanka, na pamiatku nezabudnuteľného funkcionára domáceho klubu. Pôjde o znakársku dvojstovku mužov, v ktorej vlani triumfoval 24-ročný Gábor Balog (Dunaújváros) pozoruhodným časom 1:56,24 min. Vynikajúci maďarský olympionik, naostatok bronzový v berlínskych ME 2014, dokonca vymazal z galérie trnavských rekordov slávneho chorvátskeho plavca Gordana Kožulja (1:56,91, rok 2002). Vo výsledkoch vlaňajšieho jubilea na Prednádraží po dva razy prepisovali rekordy nemenej skúsení borci, Tomáš Klobučník (Dukla Banská Bystrica) a Krisztián Takács (Dunaújváros), rovnako účastníci londýnskych OH 2012.

Medzi najväčšie tromfy domáceho klubu vo Veľkej cene Trnavy 2015 bude patriť reprezentant SR Tomáš Púchly, účastník minuloročných Olympijských hier mládeže v Číne.

Verme, že ani teraz nezostane náš kvalitný míting bez posunov maximálnych hraníc. Organizátori 41. ročníka pozývajú naň všetkých trnavských priazniv-

cov. Ich vstup do hľadiska krytej 25-metrovej plavárne MTF bude zdarma. Obe hlavné disciplíny, na 200m motýlikom,vidia skalní v sobotu popoludní. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: archív jš

Memoriál Petra Kubinu a Mariána Šmidoviča

Obaja futbaloví rozhodcovia odišli z tohto sveta príliš skoro, kamaráti na nich tradične spomínajú pri halovom turnaji

Na palubovke Mestskej športovej haly v Trnave sa hral ďalší diel spomienkového futbalového turnaja. Široká športová rodina ho venovala pamiatke futbalových rozhodcov Petra Kubinu z Piešťan a Mariána Šmidoviča z Trnavy. Obaja nás predišli do večnosti priskoro. Petrovi sa osudné stali fyzické preverky 18. júna 1998 v Nitre, keď po ich skončení náhle zomrel vo veku 46 rokov. Marián odišiel na onen svet 15. septembra 2011. Zákernej chorobe podľahol v štyridsiatom treťom roku života. Dovtedy, spolu s bratom Jozefom, organizovali Kubinov memoriál. To ešte Maroš netušil, že do názvu pribudne od januára 2012 aj jeho meno. Spravodajsky zachytíme ostatnú edíciu tohto halového memoriálu. Trofej za prvenstvo získal Relax po finálovej výhre 8:4 nad Allianzom. V súboji o bronzový stupienok zvíťazili Veľké Lovce nad Sevotechom Stará Turá 5:2.

Duel o piate miesto: B.A.S.A - Báno Team 7:4. V súťaži strelcov mal najpresnejšiu mušku Tomáš Mrva, autor jedenástich gólov. Z hráčov v poli sa hodnotiacej komisii najviac páčil výkon Martina Kočiša (obaja Relax). Medzi brankármi získal trofej Roman Chnapko (Stará Turá). Ochraňoval svätýňu Sevotechu, ktorému odovzdali pohár fair-play. V exhibičnom zápase sa predstavili aj ligové futbalistky Skloplastu Trnava. Organizačný štáb vydaného športového popoludnia viedla dvojica Jozef Šmidovič (riaditeľ turnaja, Mariánov brat) a Jaroslav Jánoš.

„Oboch rozhodcov, Petra aj Mariána, som osobne poznal. Boli to moji dobrí priatelia. Pri futbalových súbojoch ide o športové prehry. Dajú sa napraviť víťazstvami v ďalších stretnutiach. Ten posledný zápas, na rozhraní života a smrti, čaká každého z nás. Taký je zákon prírody. Potom už

zostávajú iba spomienky,“ uviedol pri záverečnom vyhodnotení trnavského podujatia Viliam Solovič zo Starej Turej. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: Eleonóra Szombatová

Trnavské jubileá pod deravými košmi .....

Šesťdesiatročný Jozef Jančovič, odchovanec Milana Krahulca, našou najvýraznejšou basketbalovou osobnosťou na rozhodcovskom aj funkcionárskom poli

Basketbal v Trnave sa hrá osemdesiat rokov. Jeho zakladateľom bol stredoškolský pedagóg Zbyněk Losenický. Do tamojšieho gymnázia, chýrnej bašty pohybových aktivít, prišiel učiť v septembri 1935. Loptová hra pod deravými košmi nemohla na jeho hodinách telocviku, samozrejme, chýbať. Keďže ešte predtým doma, v Čechách, patril Losenický do širšieho reprezentačného kádra, svojím obdivuhodným loptovým umením si získal aj trnavských študentov. Zaraz vzniklo v škole prvé chlapčenské družstvo. Systematické tréningy čoskoro posunuli trnavských gymnazistov do horných poschodí basketbalového kumštu. Chýr o kvalitnej partii stredoškolákov sa onedlho dostali i za hranice mesta. Zverenci ambiciózneho telocvikára nadviazali kontakty so školskými družstvami v Bratislave. Nejednen dramatický zápas odohrali v metropole na Dunaji najmä s rovesníkmi zo Starého Mesta, na známej Grösslingovej ulici. Tiež po matúre pokračovali Losenického odchovanci v takejto loptovej záľube. Medzi najúspešnejších trnavských basketbalistov tej doby patril Štefan Cepko. Ako nám svojho času prezradil, prvý samostatný klub, SSM Uragan, vznikol v Trnave začiatkom štyridsiatych rokov predošlého storočia. Účinkoval na divíznych palubovkách. Ďalší tím, BK 06, tvorili najmä gymnazisti. V strednej škole na Ulici Jána Hollého postupne pôsobili desiatky basketbalových osobností. Napríklad Milan Krahulec. Síce stredoškolskú omladinu formoval na hodinách slovenčiny, avšak chvíle voľna funkcionársky upísal telesnej kultúre. „Toto bude

Jozef Jančovič, riaditeľ ŠG Jozefa Herdu, tentoraz pri oceňovaní najlepších športovcov školy za rok 2014, plavca Tomáša Púchleho (druhý zľava), atlétky Michaely Peškovej (vítazka 15. ročníka školskej ankety) a karatistu Matúša Remenára.

v basketbale môj rozhodcovský a funkcionársky nástupca,“ predstavil mi kedysi pred štyridsiatimi rokmi urasteného mládenca. A Milan Krahulec sa akiste neraz potešil, že jeho vytypovaný žiak dokonca na telovýchovnom aj pedagogickom poli prerástol svojho učiteľa. Jozef Jančovič (nar. 23. 8. 1954), o ňom je zmienka, teraz riaditeľsky vedie ŠG Jozefa Herdu. Medzinárodným basketbalovým rozhodcom sa stal ako 32-ročný. Prvú etapu skúšok skladal na jeseň 1986 v Pule, druhú v Aténach. Z gréckej metropoly si odniesol cennú licenciu so štyrmi desiatkami najlepších rozhodcov sveta. Pred ním zažili takúto poctu iba traja Slováci (Kotleba, Ceizler, Koller). V období 1982 – 2005 odpískal na domácej scéne 756 extraligových stretnutí mužov i žien. Ďalšie pridol počas šesťtyždňového pôsobenia v Spojených arabských emirátoch (2001). „Po skončení turné mi hostitelia vraveli, že môžem u nich zostať podľa

ľubovôle. Keď som sa im snažil vysvetliť, že na Slovensku ma čakajú učiteľské povinnosti, nie celkom mi rozumeli,“ uviedol perličku z krajiny šejkov. S pišťalkou FIBA prebrázdil svet krížom-krážom. Na konte má päťdesiatpäť medzistátnych zápasov a vyše stovku duelov v európskych pohároch. Viackrát bol priamym aktérom európskeho šampionátu. Tri razy mu zverili post arbitra pri stredoškolských majstrovstvách sveta (Brazília, Izrael, Turecko). Neskôr ho zvolili za prezidenta združenia rozhodcov Slovenskej basketbalovej asociácie a navyše sa stal technickým komisiárom vrcholných ligových súťaží doma aj za riekou Moravou. A keďže koniec marca sa snúbi s oslavou Dňa učiteľov, z desiatok výnimočných pedagógov sa nám šikol práve profil Jozefa Jančoviča, terajšieho riaditeľa športového gymnázia na Ulici Jána Bottu. Nedávny 60-ročný jubilant z 80-ročného trnavského basketbalu. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: archív klubu

Dlhé nože na krátkej dráhe ....

Populárnemu zimnému olympijskému športu sa v Trnave opäť blýska na lepšie časy

Najsôr sa na okamih presuňme do vzdialenej histórie. Prvé záznamy o trnavských súťažiach v krasokorčuľovaní a rýchlokorčuľovaní pochádzajú z roku 1924. Početní návštevníci ich sledovali na prírodnom ľade Orolskej záhrady vďaka priekopníckym krokom nepodajných organizátorov z modro-žltého ŠK Trnava. Pravda, išlo o zápolenia v lokálnom balení. Rýchlokorčuľovanie na krátkej dráhe (short track) má medzi olympijskými odvetvami svoje miesto od roku 1992. Oficiálna premiéra sa vtedy udiala cez XVI. zimné olympijské hry vo francúzskom Albertville, hoci v ukážkovej podobe pod piatimi kruhmi ho divákovi ponúklo kanadské zimné stredisko Calgary ešte štyri roky predtým. Pri založení trnavského oddielu na dlhých nožoch (1997) sa novému športu venoval 15-členný pretekársky káder. Menoslov

tvorili: Dáša Jurišová, Petra Kočnárová, Drahomíra Pejkovičová, Petra Tibenská, Mirka Velická, Tatiana Zimová, Vladimír Demovič, Ivan Horváth, Peter Horváth, Erik Juriš, Mikuláš Kubek, Matúš Michalík, Marek Neštický, Marek Šoka a Karol Zima. Viedlo ich trénerské trio Stanislav Bakoš, Miroslav Bokor a Jozef Liška. Prvé úspechy nedali na seba dlho čakať. Štyria z trnavského oddielu (Velická, Juriš, Neštický, Zima) boli zaradení do akademickej reprezentácie Slovenska už na Svetovú zimnú univerziádu 1999 vo Vysokých Tatrách.

Z priečinka pamäti rád vyťahujem aj ďalšie hlboké okamihy. Napríklad spomienku na vrcholný svetový festival rýchlokorčuľarských aktérov (World Cup, na Slovensku premiérový) z dvadsiatich štyroch krajín. Pri ich ekvilibristických kúskoch na ľade mestského zimného

Rýchlokorčuľari na krátkej dráhe, členovia KK Trnava. Táto aktívna skupina zaznamenala počas obdobia v priešečníku tisícoch mnoho úspešných zápisov do výsledkových listín na reprezentačnej aj oddielovej úrovni.

Šport v skratke .....

■ **CYKLISTIKA** – Odchovanec trnavskej cyklistiky Ľuboš Malovec má za sebou vydatý debut v profesionálnom pelotóne. V sedemetapových pretekoch Tour de San Luis 2015 na argentínskych cestách obsadil celkovo 53. miesto, s odstupom 24:43 min od domáceho premianta Daniela Diaza. Najlepšie, dvanásty, skončil v úvodnej etape. V konečnom poradí klasifikovali 144 cyklistov. Ľ. Malovec (narodený 10. februára 1994) prešiel roku 2013 z materského klubu CK Olympik Trnava do Dukly Trenčín Trek a od tejto sezóny už jazdí za Cycling Academy Team.

■ **KRASOKORČUĽOVANIE** – Pekný úspech dosiahla mladá trnavská reprezentantka Alexandra Hagarová. Zverienka trénera Miroslava Bokora skončila dvanástá v súťaži sólistiek na Európskom olympijskom festivale mládeže v rakúskom Brengenzi. Po krátkom programe jej dokonca patrila jedenástá pozícia, no voľná zostava s dvoma pádmi ju zosunula o priečku nižšie. Talentovaná členka Krasokorčuľarskeho klubu Trnava oslávila práve v dejisku pretekov zimnej časti EYOF 2015 iba pätnásty narodeniny, takže nádejnú kariéru vo svete piruet má ešte pred sebou.

■ **TENIS** – Anastasia Sevastovová (Lotyšsko) sa stala dvojnásobnou víťazkou 1. ročníka halového turnaja žien v Trnave s dotáciou

štadióna prichodilo divákom tajíť dych. Uvedené športové galapredstavenie sa udialo v Trnave pred štrnástimi rokmi, 26. – 28. januára 2001. Prišli naň najslávnejšie hviezdy olympijského ľadu zo všetkých častí planéty. Vo dvojici s televíznou hlásateľkou Jankou Špankovou som na javisku Divadla Jána Palárika moderoval záverečné dekorovanie víťazov jedného zo šiestich kôl Svetového pohára. Veru, išli sme si dolámať jazyky pri vyslovovaní krkolomných mien skvelých Ázijcov. Zážitok to však bol prenáramný. Veď toľko medailistov z vrcholných svetových konfrontácií v olym-

pijskom odvetví ešte nikdy dovtedy nepočulo žiadne iné športové podujatie v Trnave. Neobídme, že o dynamický rozvoj šorttreku v malom Ríme sa výraznou mierou pričínila začiatkom nového tisícročia famózna čínska reprezentantka Li Yan. Trénersky u nás pôsobila v období 2000 – 2002. Podľa informácie, ktorú pre naše médium poskytol Peter Pejkovič z Korčuliarskeho klubu Trnava, v dohľadnej dobe hodľajú oprášiť zašlú slávu uvedeného olympijského športu. Z tohto aspektu o výraznom zviditeľnení starobylej Trnavy na svetovom fóre niet pochýb. ■

10-tisíc dolárov. Na dvorcoch TC Empire najskôr získala deblové prvenstvo, po boku Rakúšanky Anny Marie Heilovej, na úkor Sloveniek Michaely Hončovej a Lenky Juríkovej. Záverečný súboj bol v réžii zahraničnej dvojice (6:3, 6:2). Lotyšská tenistka, pred štyrmi rokmi tridsiata šiesta v rebríčku WTA, si z Trnavy odniesla aj singlový primát, keď na jej finálovej rakete zostala turnajová jednotka Réka-Luca Janiová z Maďarska po setoch 6:1, 7:6(3). ■

(lies)

GK Hrajte kráľovskú hru s Novinkami z radnice .....

Skladba č. 26, Marián Sýč, Pravda 21. 1. 1972, Mat 2. ťahom (8 – 5)

Trnavský šachista Marián Sýč sa už našim čitateľom – riešiteľom predstavil trojťažkou. Teraz sme pre zmenu z jeho šachového kompozičného mini archívu vybrali na riešenie dvojťažku. Narodil sa 24. marca 1955 vo Zvolene, ale býval aj vo Víglašii i v Hlohovci a už dvadsať rokov je obyvateľom Trnavy. Kráľovskú hru sa naučil hrať ako samouk podľa šachových pravidiel, keď mal desať rokov. Aj svoje dve dcéry Mirku a Stanku naučil hrať šach. Okrem praktického šachu riešil ešte ako študent šachové skladby z novín a časopisov, čo ho priviedlo k myšlienke zložiť samostatne šachovú úlohu. Na diagrame je jeho prvotina (prvá šachová skladba), ktorú zložil ešte ako 16-ročný. Necháme na posúdenie čitateľom – riešiteľom časopisu NzR, ako sa im bude jeho dvojťažka páčiť. Biely začne a dá mat druhým ťahom. V praktickom šachu ho mohli

poznať aj niektorí trnavskí šachisti ako nekompromisného hráča, lebo bol zástancom

útočného šachu. So súperom sa nemaznal. S bielymi figúrami sa snažil hneď od počiatku

získať potrebnú pozíčnú výhodu na začatie útoku. Pri hre s čiernymi figúrami mal snahu odraziť útok bieleho a prejsť do protiútoku. Nie vždy mu však jeho šachová stratégia a taktika vyšla, lebo taká je kráľovská hra – múdra a spravodlivá. Po skončení partie jej priebeh analyzoval aj so súperom, aby zistil, kde mohol zahrať lepší ťah. Zo šachových príručiek ako samouk študoval teóriu, ktorú sa potom snažil prakticky využiť počas hry. Hral v tíme Lokomotívy i Slovačokarmy v Hlohovci,

v ktorých bol oporou nielen ako uznávaný hráč, ale aj ako organizátor. Škoda, že kvôli pracovným i rodinným povinnostiam si už nemôže sadnúť ku šachovnici so šesťdesiatimi štyrmi čiernobielymi políčkami, ale možno ako dôchodcu ho táto magická hra opäť pritiahne s ešte väčšou silou do svojich chápadiel. K významnému životnému jubileu želáme Mariánovi do ďalších rokov života pevné zdravie a očakávame jeho skorý návrat aj ku kompozičnému šachu.

Riešenie koncovky z partie Kleman vs. Plachetka: 49.Sd6! De2 50.Ve7+ Dxe7 51.Sxe7 Kxe7 52.Kh4 Kd6 53.b4 Ke5 54.Jd3+ Kd4 55.b5 Kxd3 56.a5 Kc4 57.b6 a biely vyhrá (49. - Dg1 50.Ve7+ Kd8 51.Je6+ Kc8 52.Vc7+ Kb8 53.Vc1+ tiež s výhrou bieleho alebo 49. - Dh6 50.Ve7+ Kd8 51.Je6+ Kc8 52.Vc7+ Kb8 53.Jd8 De3 54.Vc6+ Ka8 55.Vc8 mat). Čierny nemá vhodné miesto kam ustúpiť dámou, resp. hrozí mu mat vežou, strelcom a jazdcom. ■

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR
Múzejné námestie 3, 033/
5512913, 033/5512 911,
www.zsmuzeum.sk

EXPOZÍCIE .....

Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy, Umelecké remeslo v Číne a Japonsku, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčína, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta kráľovi zberateľov, Sakrálné pamiatky

VÝSTAVY .....

■ **19. marca o 17.00 h TRNAVSKÝ OBJEKTÍV** – súťažná prehliadka neprofesionálnych fotografov, v ZsM organizuje Trnavské osvetové stredisko
Výstava do 18. mája 2015

■ **MAROKO – RAJ GEOLÓGOV**
sprístupnenie geologickej výstavy od 17. marca 2015
výstava potrvá do 28. 2. 2016

■ **5. februára o 17.00 h VILMA HOLICKÁ: OZVENA**
Vernisáž výstavy obrazov neprofesionálnej autorky, ktorá sa venuje poézii a maľovaniu. Výstava potrvá do 9. marca 2015

■ MINERÁLY SLOVENSKA A ČIECH

do 8. 3. 2015

■ ZBERATELSTVO, ZBERATELIA, ZBIERKY

výstava zo zbierok ZsM
do 13. 4. 2015

■ ŽIVOT KLARISIEK V TRNAVE

do 31. 12. 2015

■ ZBIERKOVÝ PREDMET ME-SIACA

Predmet z geologického depozitára

PODUJATIA .....

■ CYKLUS PREDNÁŠOK

Maroko – raj geológov, komentovaný sprievod výstavou – na objednanie, sprevádza RNDr. M. Hornáček

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO .....

Ul. M. Schneidera Trnavského 5
Zimná sezóna – do 31. marca.

Prosíme, ohlasujte návštevy cez pracovné dni u lektorov v hlavnej budove na tel. č. 033/ 5512 913

EXPOZÍCIE .....

Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

VÝSTAVY .....

■ **HISTÓRIA POPULÁRNEJ HUDBY V TRNAVE DO R. 1989** do 20. 4. 2015

■ POZNÁTE HUDBNÉ NÁSTROJE?

Výstava potrvá do 20. 4. 2015

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR .....

Námestie sv. Mikuláša 10
Zimná sezóna – do 31. marca.
Prosíme, ohlasujte návštevy cez pracovné dni u lektorov v hlavnej budove na tel. č. 033/ 5512 913

■ WILLIAM SCHIFFER

Život a dielo sochára a medailéra

■ SLOVÁCI, PÍŠTE PO SLOVENSKY!

Výstava k 250. výročiu narodenia A. Bernoláka – do 31. 12. 2015

■ KNIŽNÁ KULTÚRA NA ZNÁMKACH – filatelia zo zbierky Severína Zrubca

Výstava potrvá do 31. 5. 2015

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

tel.: +421 33 55 11 659
info@gjk.sk, www.gjk.sk

■ 12. marca o 18.00 h v Kopplovej vile BAnda

Vernisáž výstavy najmladšej maliarskej generácie 4. ateliéru Katedry maľby a iných médií VŠVU pod vedením prof. akad. mal. Ivana Csudaia
Vystavujúci autori: Ján Hrčka, Jakub Hvezda, Andrea Kopecká,

Filip Sabol, Michal Turkovič
Kurátorka: Beata Jablonská
do 19. 4. 2015

■ Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ **MÚRY ROZDELUJÚ – MOSTY SPÁJAJÚ**

Výstava diel 19 autorov z Nemecka, Rakúska, Čiech, Maďarska, Poľska a Slovenska, ktorí sa zúčastnili dvoch tvorivých sympózií eu-art-network v kultúrnom centre Celley Muehle, Oslip v Burgenlande v rokoch 2013 – 2014. Výstava potrvá do 29. 3. 2015

STÁLE EXPOZÍCIE .....

■ **JÁN KONIAREK (1878 – 1952)**

Zakladateľ moderného slovenského sochárstva – stála expozícia sochárskej tvorby

■ **KLENOTY DOMOVA**

– slovenské klasické umenie 20. storočia

■ **GALÉRIA PORTRÉTOV** – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúce vývoj portrétneho maliarstva od konca 18. storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

AKCIE / AKTIVITY .....

■ **ART Laboratórium 2015**

Tvorivé dielne a výtvarná tvorba nielen k aktuálnym výstavám pre MŠ, ZŠ, SŠ (podľa záujmu škôl)

KNIŽNICA J. FÁNDLYHO

■ **4. februára o 16.00 h v čítárni**

KRONIKA KOMIKA alebo **SKŔR, NEŽ SA ZDVIHNE OPONA**
Fórum humoristov a nestor slovenského humoru Stanislav Štepačka. Ďalším hosťom bude Ladislav Hubáček, manažér a herec Radošínskeho naivného divadla. Scenár a moderovanie: Mikuláš Jarábek

■ **12. februára o 17.00 h v čítárni**

TEČ, VÍNEČKO, TEČ!

Prezentácia knižnej novinky Titusa Holiča. V rámci cyklu Trnavské kontexty

■ **19. februára o 17.00 h v čítárni**

KÝM MI EŠTE PAMÄŤ SLÚŽI

– Fórum humoristov predstaviuje najnovšiu knihu Ladislava Szalaya. Scenár a moderovanie: Mikuláš Jarábek

■ **24. februára o 14.00 h v oddelení pre deti**

KINO PRE NEVIDIACICH A SLABOZRÁKÝCH

Premietanie filmu s audiokomentárom. Spoluorganizuje: Slovenská knižnica pre nevidiacich M. Hrebendu v Levoči. Vstup len pre nevidiacich a slabozrakých

■ **JOHANN SEBASTIÁN BACH (1685 – 1750)**

Hudobno-slovné pásmo k 330. výročiu narodenia hudobného skladateľa

■ **FAŠIANGY – TRADÍCIE A ZVYKY NÁŠHO LUDU**

Hudobno-slovné pásmo pre deti v hudobnom oddelení, Ul. M. Schneidera Trnavského 5. Záujemcovia o kolektívnu návštevu si môžu dohodnúť termín osobne v hudobnom oddelení, telefonicky (033/55 11 590) alebo e-mailom (hudobne_oddelenie@kniznicatrnava.sk)

■ **PIATKY PRE DETI**

13. februára VALENTÍNKY PRE NAJMILŠÍCH

20. februára KUFOR PLNÝ VEDOMOSTÍ

27. februára VEDOMOSTNÝ MILIONÁR

Začiatok vždy o 15.00 h v oddelení pre deti

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

VEĽKÁ SÁLA .....

■ **3. utorok 19.00 KAMENNÝ CHODNÍČEK**

■ **5. štvrtok 19.00 TRI LETUŠKY V PARÍŽI**

■ **9. pondelok 19.00 VRÁTILA SA RAZ V NOCI**

■ **10. utorok 19.00 BOŽÍ VTÁK**

■ **11. streda 19.00 MANDRAGORA**

■ **12. štvrtok 10.00 TRAJA TUČNIACI**

■ **13. piatok 10.00 ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH**

■ **15. nedeľa 16.00 ZLATÝ KEÚČIK**

■ **17. utorok 19.00 HERCI SÚ UNAVENÍ**

■ **18. streda 19.00 BOŽÍ VTÁK**

■ **19. štvrtok 19.00 VŠETKO O MUŽOCH**

■ **21. sobota 19.00 TRI LETUŠKY V PARÍŽI**

■ **22. nedeľa 16.00 POSTRACH SAMKO - TEÁTRO NELINE**

■ **24. utorok 19.00 BOŽÍ VTÁK**

■ **25. streda 19.00 OPICA A ŽENÍCH**

■ **26. štvrtok 19.00 MANDRAGORA**

■ **27. piatok 10.00 ZLATÝ KEÚČIK**

■ **28. sobota 19.00 KAMENNÝ CHODNÍČEK**

■ **30. pondelok 19.00 MEŠTIAK ŠLACHTICOM**

■ **31. utorok 10.00 TRAJA TUČNIACI**

ŠTÚDIO .....

■ **4. streda 10.00 JAZYKOVÁ RÍŠA**

■ **12. štvrtok 19.00 BÁBKA**

■ **16. pondelok 10.00 VOĽAKEDY A DNES**

■ **19. štvrtok 10.00 JAZYKOVÁ RÍŠA**

■ **20. piatok 10.00 TRNAVSKÁ SKUPINA alebo VISELI SME ZA NOHU Z KOLOTOČA**

■ **22. nedeľa 16.00 POSTRACH SAMKO - TEÁTRO NELINE**

■ **23. pondelok 16.00 TRNAVSKÁ SKUPINA alebo VISELI SME ZA NOHU Z KOLOTOČA**

.....

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

.....

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

TRNAVSKÉ MATERSKÉ CENTRUM

■ 2. 3. o 9.30 a 10.30 h MONTESSORI DIEĽNIČKY

17.00 h ANGLIČTINA PRE MAMY – mierne pokročilí

■ 3. 3. o 9.00 h HUDOBNÁ ŠKOLA YAMAHA pre deti do 18 mes.

10.00 a 11.00 h

PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE

17.00 h CVIČENIE PO PÔRODE

– nahláste sa vopred

18.00 h CVIČENIE PRE ŽENY

vlastnou váhou

19.00 h CVIČENIE PRE

TEHOTNÉ – nahlasovanie

0911 088 078

■ 4. 3. 8.30 h GITAROVÝ

KRÚŽOK pre mamy

9.30 h CVIČENIE NA FITLOP-TÁCH pre matky s deťmi

■ 5. 3. 10.00 h VESELÁ GITA-

RA – anglický krúžok pre najmenších s Ikou Kraicovou

18.15 h CVIČENIE PRE ŽENY

vlastnou váhou pri hudbe

■ 6. 3. o 10.00 h SPIEVANKY

– stretnutie pri gitare pre najmenších

■ 9. 3. o 9.30 a 10.30 h

MONTESSORI DIEĽNIČKY

17.00 h ANGLIČTINA PRE

MAMY – mierne pokročilí

■ 10. 3. o 9.00 h HUDOBNÁ

ŠKOLA YAMAHA

pre deti do 18 mes.

10.00 a 11.00 h

PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE

■ 11. 3. o 8.30 h GITAROVÝ

KRÚŽOK pre mamy

9.30 h CVIČENIE NA FITLOP-

TÁCH pre matky s deťmi

■ 12. 3. o 10.00 h VESELÁ

GITARA – anglický krúžok pre najmenších s Ikou Kraicovou

■ 13. 3. o 10.00 h PRED-

NÁŠKA – Mgr. Silvia Sedliaková,

psychologička

■ 16. 3. o 9.30 a 10.30 h

MONTESSORI DIEĽNIČKY

17.00 h ANGLIČTINA PRE

MAMY – mierne pokročilí

■ 17. 3. o 9.00 h HUDOBNÁ ŠKOLA YAMAHA pre deti do 18 mes.

10.00 a 11.00 h

PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE

■ 18. 3. o 8.30 h GITAROVÝ

KRÚŽOK pre mamy

9.00 – 12.00 h BRIGÁDA –

jarné upratovanie dvora, uvítame každú pomoc, možnosť získania voľných vstupov, prosíme, nahláste sa vopred

■ 19. 3. o 10.00 h VESELÁ

GITARA – anglický krúžok pre najmenších s Ikou Kraicovou

■ 20. 3. o 10.00 h SPIEVANKY

– stretnutie pri gitare pre najmenších

10.30 h RECEPTÁRIK

■ 23. 3. o 9.30 a 10.30 h

MONTESSORI DIEĽNIČKY

17.00 h ANGLIČTINA PRE

MAMY – mierne pokročilí

■ 24. 3. o 9.00 h HUDOBNÁ

ŠKOLA YAMAHA pre deti do 18 mes.

10.00 a 11.00 h PRVÉ KRÔČI-

KY K HUDBE

■ 25. 3. o 8.30 h GITAROVÝ

KRÚŽOK pre mamy

9.30 a 10.30 h CVIČENIE NA

FITLOP-TÁCH pre matky s deťmi

– začiatok nového kurzu

17.00 h PRVÁ POMOC U DETÍ

– prednáška s besedou – MUDr.

Ľubica Ďurková, pediatrička

■ 26. 3. o 10.00 h VESELÁ

GITARA – anglický krúžok pre

najmenších s Ikou Kraicovou

■ 27. 3. o 10.00 h OTECKO

A PODPORA DOJČENIA – moderovaná diskusia

28. 3. od 9.30 do 12.00 h

BLŠIE TRHY – jarná burza det-

ského a tehotenského ošatenia

a detských potrieb

■ 30. 3. o 9.30 a 10.30 h

MONTESSORI DIEĽNIČKY

17.00 h ANGLIČTINA PRE

MAMY – mierne pokročilí

■ 31. 3. o 9.00 h HUDOBNÁ

ŠKOLA YAMAHA pre deti do 18 mes.

10.00 a 11.00 h PRVÉ KRÔČI-

KY K HUDBE

ZDRAVÉ MESTO

■ 16. – 22. marca na radnici TÝŽDEŇ MOZGU – osvetové aktivity pri príležitosti svetového Týždňa mozgu

■ 27. marca od 8.00 do 18.00 h na Trojičnom námestí a ďalších verejných priestranstvách DEŇ NARCISOV – celoslovenská verejná zbierka na podporu boja proti rakovine

■ 30. marca od 9.00 v Mestskej športovej hale AEROBIKOVÝ MARATÓN základných a stredných škôl na podporu boja proti rakovine v spolupráci s Kalokagatiou – CVČ a Aerobikovým štúdiom No 1.

■ 31. marca od 10.00 do 15.00 h na Trojičnom námestí DEŇ INFORMOVANOSTI O AUTIZME

Cieľom podujatia je upriamiť pozornosť na tému autizmu a informovať o ňom širokú verejnosť

KALOKAGATIA

■ 10. marca o 9.00 h, ZŠ Spartakovská STOLNÝ TENIS – majstrovstvá kraja žiakov a žiačok ZŠ

■ 11. marca o 9.00 h, ZŠ Spartakovská STOLNÝ TENIS – majstrovstvá kraja študentov a študentiek SŠ

■ 12. marca o 9.00 h na Streleckej 1 ROZPRÁVKOVÉ VRETIENKO – súťaž v prednese slovenskej rozprávky pre žiakov ZŠ

■ 17. marca o 8.00 h v Mestskej športovej hale VOLEJBAL – majstrovstvá okresu žiakov a žiačok ZŠ

■ 17. marca o 9.00 h na Streleckej 1 PUTUJEME ZA ĽUDOVOU PIESŇOU – okresné kolo súťaže v speve ľudovej piesne pre žiakov ZŠ

■ 18. marca o 8.00 h na Streleckej 1

TRNAVSKÝ**ŠACHOVÝ REBRÍČEK** žiakov ZŠ

■ 19. marca o 8.00 h

na Streleckej 1**TRNAVSKÝ ŠACHOVÝ REBRÍČEK** študentov SŠ

■ 20. marca o 9.00 h

na Streleckej 1**DIVADLO OČAMI DETÍ** – súťaž pre žiakov ZŠ (malé javiskové formy)■ 21. marca o 8.10 na **železničnej stanici****TURISTICKÝM CHODNÍKOM**

k trenčianskemu hradu – turistická vychádzka pre malých i veľkých

■ 23. marca o 9.00 h, **SOŠ****elektrotechnická****FLORBAL** – majstrovstvá okresu dievčat SŠ■ 24. marca o 10.00 h v **SOŠ****obchodu a služieb****FLORBAL** – majstrovstvá okresu chlapcov SŠ

■ 29. marca o 15.00 h

na Streleckej 1**KVETNÁ NEDEĽA** – tradičné ľudové podujatie – tvorivé dielne, ľudový spev, pletenie korbáčov, maľovanie kraslíc...

■ 30. marca o 8.00 h

v Mestskej športovej hale**AEROBIC MARATÓN** pre žiakov ZŠ a SŠ v rámci boja proti rakovine v spolupráci s Mestom Trnavou

■ 31. marca o 9.00 h

na Streleckej 1**VEĽKONOČNÉ ARANŽOVANIE**

– súťaž pre žiakov ZŠ v tvorbe veľkonočných dekorácií

■ 31. marca o 8.00 h

v Mestskej športovej hale**VOLEJBAL** – majstrovstvá okresu študentov a študentiek SŠ**KINO HVIEZDA**

■ 1. 3. o 15.30 CILILING A ZVER-NEZVER – 2D

17.30 TEÓRIA VŠETKÉHO

19.40 BIG EYES

■ 2. 3. o 17.30 ŠKATULIACI – 2D

19.30 TEÓRIA VŠETKÉHO

■ 3. 3. o 16.00 DOM KÚZIEL – 2D

FILMOVÝ KLUB NAOKO

18.00 JE TO IBA VIETOR

20.00 ZORAN, MÔJ SYNOVEC IDIOT

■ 4. 3. o 17.30 SNEHOVÁ KRÁĽOVNÁ – 2D

19.30 GHOUL

■ 5. 3. o 16.00 TUČNIAKY Z MADAGASKARU – 2D

17.30 ASTERIX: SÍDLO BOHOV – 2D – slovenská premiéra

19.30 CESTA NÁDEJE – slovenská premiéra

■ 6. 3. o 16.00 AKO SI VYCVIČIŤ DRAKA 2 – 2D

18.00 CHAPPIE

20.00 DIVOČINA

22.00 CESTA NÁDEJE

■ 7. 3. o 15.30 ASTERIX: SÍDLO BOHOV – 2D

17.30 CHAPPIE

19.30 CESTA NÁDEJE

21.30 DIVOČINA

■ 8. 3. o 13.30 ASTERIX: SÍDLO BOHOV – 3D

15.30 ASTERIX: SÍDLO BOHOV – 2D

17.30 CHAPPIE

19.30 DIVOČINA

■ 9. 3. o 17.30 DIVOČINA

19.30 CESTA NÁDEJE

■ 10. 3. **FILMOVÝ KLUB NAOKO**

18.00 CUDZÍ OBED

20.00 HĽADANIE VIVIAN MAYER

■ 11. 3. o 19.00 IMPROLIGA

■ 12. 3. o 17.30 VYBJĀNĀ – slovenská premiéra

19.30 NOČNÝ BEŽEC – slovenská premiéra

■ 13. 3. o 17.30 NOČNÝ BEŽEC

19.30 VYBJĀNĀ

■ 14. 3. o 15.30 VEĽKĀ ŠESTKA

17.30 VYBJĀNĀ

19.30 NOČNÝ BEŽEC

■ 15. 3. o 15.30 VEĽKĀ ŠESTKA

17.30 VYBJĀNĀ

19.30 NOČNÝ BEŽEC

■ 16. 3. CREME DE LA CREME – prehliadka francúzskeho filmu

18.00 SILS MARIA

20.00 DIPLOMACIA

■ 17. 3. CREME DE LA CREME – prehliadka francúzskeho filmu

18.00 ZBOHOM JAZYKU

20.00 DVA DNI, JEDNA NOC

■ 18. 3. CREME DE LA CREME

– prehliadka francúzskeho filmu

18.00 LÁSKA NA PRVÝ BOJ

20.00 VIOLETTE

■ 19. 3. o 17.30 REZISTENCIA

– 3D – ČD, slovenská premiéra

19.45 OUT OF THE DARK – slovenská premiéra

■ 20. 3. o 17.30 REZISTENCIA

– 2D – ČT

19.45 OUT OF THE DARK

■ 21. 3. o 13.30 ASTERIX: SÍDLO BOHOV – 2D

16.00 Divadlo z KuFraVon: GRIMMOVCI, ZAKLIATI BRATIA

Divadelné predstavenie pre deti od 5 rokov, vstupné 3 eurá

18.00 REZISTENCIA – 3D – ČD

20.30 OUT OF THE DARK

■ 22. 3. o 15.30 ASTERIX: SÍDLO BOHOV – 2D

17.30 REZISTENCIA – 2D – ČT

19.45 OUT OF THE DARK

■ 23. 3. NEPREMIETAME

19.00 IVAN MLÁDEK – koncert

■ 24. 3. **FILMOVÝ KLUB NAOKO**

18.00 ROZBITÝ SVET

20.00 ZIMNÝ SPĀNOK

■ 25. 3. **NEPREMIETAME**

19.00 TRI TVORIVÉ TVORY

■ 26. 3. o 17.30 GUNMAN: MUŽ NA ODSSTREL – slovenská premiéra

19.30 MESTO 44 – slovenská premiéra

■ 27. 3. o 17.30 KONEČNE

DOMA – 2D

19.30 GUNMAN:

MUŽ NA ODSSTREL

■ 28. 3. o 13.30 KONEČNE

DOMA – 3D

15.30 KONEČNE DOMA – 2D

17.30 GUNMAN:

MUŽ NA ODSSTREL

19.30 MESTO 44

■ 29. 3. o 17.30 KONEČNE

DOMA – 2D

19.30 MESTO 44

■ 30. 3. o 17.30 GUNMAN:

MUŽ NA ODSSTREL

19.30 TRI SRDIA

■ 31. 3. **FILMOVÝ KLUB NAOKO**

18.00 KAUZA CERVANOVĀ

20.00 REKVIEM ZA SEN

Kalendár kultúrnospoločenských podujatí

■ **1. marca o 16.00 h**

v sále Marianum

ODOVZDÁVANIE OCENENÍ

MESTA TRNAVY

Slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva

■ **3. marca o 21.00 h**

v ArtKlube na Hlavnej 17

Koncert CHIKI LIKI TU-A

■ **4. marca o 19.00 h**

Berliner DKP, Pekárska 40

iShorts: Oscarové krátke filmy

Opäť na Slovensku spoločne na jednej projekcii všetkých päť finalistov na cenu americkej Akadémie filmových umení a vied (Oscar) za najlepšie hraný krátky film, samozrejme, vrátane víťaza. Na večeri iShorts budete mať jedinečnú možnosť sami zhodnotiť, či zlatú sošku získal naozaj ten najlepší

■ **4. marca o 19.30 h**

v ArtKlube na Hlavnej 17

ČÍTTAČKA: Pišu Vandala

vyspovedá Pero Le Kvet

■ **5. – 31. marca**

v západnom krídle radnice

TEXTILNÉ KRÁĽOVSTVO

– tretí ročník výstavy súkromnej Základnej umeleckej školy v Ružovej doline v Bratislave s pobočkami v Trnave sa zameriava najmä na výtvarné práce vytvorené rozličnými technikami z rôznych textilných materiálov

■ **10. marca o 21.00**

v ArtKlube na Hlavnej 17

Koncert ZLOKOT a ARCHÍVNY CHLAPEC

■ **11. marca o 19.30 h**

v kine Hviezda

IMPROLIGA – štrnásťte vydanie obľúbeného komediálneho večera, v ktorom vás zabávajú mladí komici z Trnavy a okolia

■ **7. marca od 13.30 do 21.00**

v ArtKlube na Hlavnej 17

CESTOVATEĽSKÝ FESTIVAL CESTOU NECESTOU

Tomáš Rizman: Madagaskar n'est pas l'Afrique, Peter Hogy

Hoferek: Barma, Michal Mironov: Pik Lenina, Maroš Valovič:

Mongolsko – cesta nekonečnom, Michal Knitl – 10 rokov na cestách životom, Ján Husár: Život vojnového fotografa – kam bežní smrteľníci nechodia, Vlado Dudlák: Madagaskar – veľká láska, Robo Jankovich: Život v komunite

■ **11. marca o 18.00 h**

v kníhkupectve AF

na Štefánikovej ulici

MOMENTUM – vernisáž prvej autorskej výstavy fotografií talentovanej mladej trnavskej fotografky Anity Balážovej, študentky Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem – odboru Photography and Time-Based Media Výstava potrvá do 20. 4. 2015

■ **12. marca o 18.00 h**

v Galérii Jána Koniarka

BANda – vernisáž výstavy najmladšej maliarskej generácie 4. ateliéru Katedry maľby a iných médií VŠVU pod vedením prof. akad. mal. Ivana Csudaia. Vystavujúci autori: Ján Hrčka, Jakub Hviezda, Andrea Kopecká, Filip Sabol, Michal Turkovič

■ **12. marca o 20.00 h**

v ArtKlube na Hlavnej 17

Koncert DAVOVÁ PSYCHÓZA

krst albumu kapely

ZOTRWAČNOSŤ A VNITRNÍ

FAKTOR

■ **13. marca o 16.30 h v kaplnke západného krídla radnice**

CYKLISTIKA ČASOV DÁVNO

MINULÝCH II.

Vernisáž druhej výstavy občianskeho združenia Tyrnaviavelo, zameranej na trnavských výrobcov a predajcov bicyklov v 30. rokoch 20. storočia, na ich výrobky a na históriu cyklistiky v Trnave Výstava bude otvorená do 23. apríla každý utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h, každú nedeľu od 14.00 do 18.00 h

■ **13. marca o 20.00 h**

v ArtKlube na Hlavnej 17

SUMMIT 37 d'n'b PARTY

■ **17. marca o 18.00 h**

Berliner DKP, Pekárska 40

CHOICES:

ZOSTAŤ ALEBO ODÍŠŤ?

Diskusný večer organizácie Voices. Každý z nás má svoju predstavu o živote. Jeden nevyhranenú, druhý jasnejšiu. Všetci však hľadáme miesto na bývanie, prácu, osobný rast, oddych, kultúru či šport. Ak ho nemáme, je najlepším riešením odísť? Hostami sú Júlia Čipčalová Oravcová a Peter Cagala

■ **17. marca o 21.00 h**

v ArtKlube na Hlavnej 17

Koncert PURIST

a BAD KARMA BOY

■ **18. marca o 16.00 h**

v západnom krídle radnice

ŽIVOT POD KUPOLOU

Vernisáž výstavy študentiek tretieho ročníka Trnavskej univerzity – odboru Animácia výtvarného umenia Barbory Danišovej, Aleny Liškovej, Eriky Mezsárosovej, Kataríny Neubelerovej, Kristíny Slezákovej a Kristíny Minaričkovej. Témou projektu Život pod kupolou je študentský život v ateliéroch pod kupolou budovy na Priemyselnej ulici, kde vďaka dispozičným riešeniam budovy a polohe v priemyselnej časti mesta dochádza k množstvu kuriózných až humorných situácií, ktoré autorky reflektujú svojou tvorbou. Ich cieľom je rúznymi výtvarnými technikami zachytiť a preniesť atmosféru, resp. pamäť miesta, kde študujú

■ **18. marca o 19.00 h**

v ArtKlube na Hlavnej 17

SPOZNAJ TRNAVU

■ **19. marca o 17.00 h**
v **Západoslovenskom múzeu**
TRNAVSKÝ OBJEKTÍV

– vernisáž 45. ročníka súťažnej
výstavy neprofesionálnych
fotografov

Vyhlasovateľ:

Trnavské osvetové stredisko

Spoluorganizátori: Mesto Trnava,
Západoslovenské múzeum

■ **20. marca o 21.00 h**
v **ArtKlube na Hlavnej 17**
Hip hop party s HAHA CREW

■ **21. marca o 18.30 h**
v **ArtKlube na Hlavnej 17**
METAL AGONY FEST – Facility,
DMC, Proglas, Epistemy

■ **21. marca o 16.00 h**

v **kine Hviezda**
Divadlo z Kufra Von:
GRIMMOVCI – ZAKLIATI
BRATIA

Deti spolu s bratmi Jakobom
a Viliamom navštívia rozličné
rozprávkové bytosti v neobvyk-
lých situáciách. A tak na jednom
mieste stretnú obra s krajčírkom,
zlatú ryбку s troma prasiatkami
alebo kráľovnú, ktorá sa premení
na žabu. A uvidia aj veľa, preveľa
kúziel...

Organizátori: Mesto Trnava
a Správa kultúrnych a športových
zariadení

Vstupné: 3 eurá, predpredaj
vstupeniek v TTi, Ticketportál
a kine Hviezda

■ **25. marca o 19.00 h**
v **Dome kultúry Tirnavia**
BEATLES SHOW 2015 THE
BACKWARDS

Najlepšia hudobná show na
svete s hitmi The Beatles vás
prevedie jednotlivými obdobiami
legendárnej štvorice od čierno-
bielej beatlemánie cez farebné
obdobie Sgt. Peppers až po rádi-
ové nahrávky

Vstupné 15 €, predpredaj v Dome
kultúry a cez ticketportál
Viac informácií na www.beatles.sk, www.dktrnava.sk

■ **25. marca o 19.30 h**
v **ArtKlube na Hlavnej 17**
Stand-up: NO DAVAJ!

■ **26. marca o 16.30 h**
v **Aule Pazmáneum**
Trnavskej univerzity
POCTA HADRIÁNOVI
RADVÁNIMU

Spomienkový večer na život
a dielo významného trnavského
historika

■ **27. marca o 21.00 h**
v **ArtKlube na Hlavnej 17**
Rockabilly party s QUEENS OF
EVERYTHING

■ **28. marca o 15.00 h**
v **Kostole sv. Jakuba**
Franz Joseph Haydn:
SEDEM POSLEDNÝCH SLOV
JEŽIŠA KRISTA NA KRÍŽI
Účinkujú: COLLEGIUM WAR-
TBERG na originálnych ná-
strojoch z 18. storočia. Dalibor
Karvaj – klasicistické husle, Fritz
Kirchner – klasicistické husle,
Wolfram Fortin – klasicistická
viola, Ján Krigovský – 8-stopový
violin

Helena Čajková – duchovné
slovo, Juraj Vittek – texty a me-
ditácie

Orchestrálne dielo Sedem po-
sledných slov Ježiša Krista na
kríži skomponoval Haydn v roku
1785 – 1786 pre bohoslužbu
Veľkého piatka v Katedrále Svä-
tého Kríža v Cádize v Španielsku.
Dielo v roku 1787 prispôbil pre
sládkové kvarteto a v roku 1796
ako oratórium.

Collegium Wartberg je dobrovol-
ným združením profesionálnych
hudobníkov, členov sloven-
ských i zahraničných orchestrov
a hudobných telies, nadšencov
a propagátorov so záujmom
o jazz, folk a iné hudobné žánre.
Zakladateľom združenia Colle-
gium Wartberg je jeho umelecký
vedúci, medzinárodne uznávaný
umelec a kontrabasista Ján Kri-
govský.

Vstupné 5 eur, predpredaj TTi
v mestskej veži a Ticketportal

■ **28. marca o 14.00 h**
v **Západoslovenskom múzeu**
Škola ľudových remesiel
KURZ ZDOBENIA KRASLÍC
DRÔTOVANÍM

Lektorkou bude Lenka Vrabcová
z obce Tureň pri Senci, ktorá sa
drôtovaniu kraslíc venuje už 15
rokov. Pod jej vedením sa záu-
jemcovia naučia zdobiť kraslice
rôznymi vzormi drôtovania.

Objednávky osobne alebo na
telefónnom čísle 033/55 12 913.
Vstupné 1,50 eura. Na kurz si
treba priniesť vyfúknuté vajčička.

■ **28. marca o 18.00 h**
v **kine Hviezda**

NOCvKINE – populárna fil-
mová noc sa opäť vráti do kina
Hviezda. Tentoraz, na radosť
všetkých pracujúcich, premiéro-
vo v sobotu. Podrobný program
nájdete na samostatných plagá-
toch a na webe kina Hviezda

■ **29. marca od 15.00 h**
NA KVETNÚ NEDZELU

15.00 h v kine Hviezda: **SLNKO,**
SLNKO, POD NA NAŠE LÍČKO
Účinkujú detské folklórne súbory
Drienka, Trnavček a divadielko
Nezábudka

16.30 h v Ružovom parku
MORENOVANIE – vynášanie
Moreny,

LETEČKOVANIE – prinášanie letečka
14.00 – 18.00 h v Kalokagatii

CVČ na Streleckej ulici
VELKÁ NOC IDE – dvor veľko-
nočných remesiel, výroba veľ-
konočných ozdôb, maľovanie
vajec, pletenie šibákov, varenie
praženice

■ **1. apríla o 19.00 h**
v **Dome kultúry Tirnavia**
Radošinské divadlo: SLÁVA
Trpká cesta k svetskej sláve, utaje-
ný či skrytý smútok komikov. Ale
aj nevšedný životný príbeh geni-
álneho amerického herca, komika
a režiséra Bustera Keatona, u nás
známeho aj pod menom Frigo
– to všetko inšpirovalo Stanislava
Štepku, aby napísal svoju prvú
neradošinskú hru Sláva
Vstupné 15 eur

Cyklistika časov dávno minulých

**Vernisáž 13. marca 2015 o 16.30 h
v kaplnke západného krídla radnice**

Nadšenci a priatelia cyklistiky časov dávno minulých zo združenia Tyrnaviavelo nadväzujú na svoju prvú mimoriadne úspešnú výstavu historických bicyklov a dokumentov v roku 2013.

Tento raz zamerali svoju pozornosť na trnavských výrobcov a predajcov bicyklov v 30. rokoch 20. storočia, na ich výrobky a na históriu cyklistiky v Trnave.

**Výstava bude otvorená do 23. apríla
každý utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h,
a v nedeľu od 14.00 do 18.00 h.**